

Minna Raunio

Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto mikroyrityksessä

Case Pinta Onni

Opinnäytetyö

Kevät 2019

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK, Liiketalous)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Tekijä: Minna Raunio

Työn nimi: Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto mikroyrityksessä

Ohjaaja: Henri Teittinen

Vuosi: 2019

Sivumäärä: 59

Liitteiden lukumäärä: 3

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on esitellä sähköinen taloushallinto sekä sen käyttöönotossa huomioitavat seikat mikroyrittäjän näkökulmasta. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Kanta-Hämeessä toimiva mikroyritys Pinta Onni. Pinta Onni on juuri aloittanut kokeilujakson Procourtin sähköisessä taloushallinnon järjestelmässä, ja varsinainen käyttöönotto tapahtuu toukokuussa 2019. Tarkoituksena on tutkia, mitä uuden järjestelmän käyttöönotossa tulee huomioida ja kuinka työnjako käyttöönotossa jakautuu yrittäjän ja kirjanpitäjän välillä. Tutkitaan myös, mitä tukea Finago tarjoaa Procourtin käyttöönotossa.

Työ koostuu teoriaosuudesta sekä laadullisesta tutkimuksesta. Teoriaosuudessa käsitellään sähköisen taloushallinnon eri osa-alueita sekä käyttöönottoa. Teoriaosuus perustuu olemassa olevaan kirjallisuuteen ja oppaisiin sekä voimassa olevaan lainsäädäntöön ja säädöksiin. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena haastatteluiden avulla. Tutkimuksen tärkein tavoite oli selvittää, mitä kysymyksiä käyttöönotto mikroyrittäjällä herättää ja millaisia toimenpiteitä se vaatii. Tutkimuksessa on tutkittu käyttöönottoa kolmen tärkeimmän toimijoiden näkökulmasta, eli haastateltu on mikroyrittäjää, kirjanpitäjää sekä ohjelmistotalon Procourt-asiantuntijaa.

Sähköisen taloushallinnon yleistyessä pien- ja mikroyritysten tulee pysyä muutoksessa mukana. Sähköinen taloushallinto on siis lähes välttämätön yritykselle, joka haluaa vielä muutaman vuoden päästä pyörittää menestyvää liiketoimintaa. Sähköisellä taloushallinnolla tarkoitetaan paljon muutakin kuin verkkolaskujen vastaanottamista ja lähettämistä. Se on kattava kokonaisuus, joka huomio osto- ja myyntilaskujen käsittelyn, palkanlaskennan, arkistoinnin, viranomaisilmoitukset ja kirjanpidon. Siirtyminen sähköiseen taloushallintoon luo uusia haasteita mutta tuo mukanaan myös mahdollisuuksia. Opinnäytetyön tarkoituksena on alentaa pien- ja mikroyrittäjien kynnystä ottaa sähköinen taloushallinto käyttöön ja esitellä huomiota vaativat siirtymäkohdat, riskit ja mahdollisuudet.

Avainsanat: sähköinen taloushallinto, mikroyritys, käyttöönotto, laskutus, kirjanpito, verkkolasku

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Business Management

Specialisation: Accounting

Author: Minna Raunio

Title of thesis: Implementation of electronic financial management by a micro-enterprise

Supervisor: Henri Teittinen

Year: 2019 Number of pages: 59 Number of appendices: 3

The aim of this thesis is to introduce electronic financial management and the aspects to be considered in its implementation from the perspective of a micro-entrepreneur. The thesis was commissioned by the micro-enterprise Pinta Onni, based in Kanta-Häme. Pinta Onni has just started a trial period of Procountor's electronic financial management system, and its implementation will take place in May 2019. The aim is to examine what the implementation includes and how the work will be shared between the entrepreneur and the accountant. The thesis also determines the support Finago provides for the deployment of Procountor.

The work consists of a theoretical part and a qualitative study. The theoretical part includes different aspects of e-financial administration and its implementation. The theoretical part is based on existing literature and guides, as well as on existing legislation and regulations. The study was conducted as qualitative, by means of interviews. The main goal of the study was to find out what kinds of questions the implementation brings to a micro-entrepreneur and what measures it requires. The survey related to the implementation was conducted from the perspective of three actors by interviewing the micro-entrepreneur, the accountant, and the software company's Procountor expert.

As e-finance is becoming more widespread, small and micro enterprises must be involved. Electronic financial management is therefore almost indispensable for a company that wants to run a successful business in a few years' time. Electronic financial management means more than just receiving and sending e-invoices. It is a comprehensive entirety that focuses on handling purchase and sales invoices, payroll, archiving, government announcements, and accounting. The transition to e-finance brings new challenges but also opportunities. The aim of this thesis is to lower the threshold of implementing electronic financial management at small and micro-enterprises and to present the transition points, risks and opportunities that require attention.

Keywords: electronic financial management, micro-enterprise, implementation, invoicing, accounting, e-invoice

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	7
1 JOHDANTO.....	8
1.1 Yleistä opinnäytetyön aihepiiristä.....	8
1.2 Aiempia tutkimuksia.....	8
1.3 Opinnäytetyön tavoitteet ja rakenne	9
2 SÄHKÖINEN TALOUSHALLINTO	12
2.1 Mikroyrityksen taloushallinto	13
2.1.1 Mikroyrityksen tilinpäätös.....	14
2.1.2 Kirjanpitolain uudistus	15
2.2 Verkkolaskut	17
2.2.1 Ostolaskut	18
2.2.2 Myyntilaskut.....	19
2.3 Palkkahallinto.....	20
2.4 Kirjanpito	21
2.5 Sähköinen arkistointi ja raportointi	22
2.6 Viranomaisilmoitukset	24
3 SÄHKÖISEN TALOUSHALLINNON KÄYTTÖÖNOTTO	25
3.1 Organisaation vaatimukset käyttöönotossa.....	26
3.2 Käyttöönoton tekniset vaatimukset	27
3.3 Sähköisen taloushallinnon riskit ja haitat	28
3.4 Sähköisen taloushallinnon tuomat muutokset	29
3.5 Ohjelmistotalon ohjeet käyttöönottoon.....	31
4 TUTKIMUS JA SEN SUORITTAMINEN.....	33
4.1 Tutkimusote	33
4.2 Tutkimusmenetelmä	34
4.3 Mikroyrityksen esittely	34

4.4 Ohjelmiston esittely	35
5 TUTKIMUSTULOKSET	37
5.1 Pinta Onnin taloushallinnon nykytila	37
5.2 Sähköinen laskutus ja palkkahallinto	38
5.3 Kirjanpito ja raportointi.....	39
5.4 Viranomaisilmoitukset	40
5.5 Sähköinen arkistointi	41
5.6 Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto	42
5.7 Finagon tarjoama tuki Procountorin käyttöönotossa	45
5.8 Luotettavuuden arviointi	50
6 YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	51
LÄHTEET	55
LIITTEET	59

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Taloushallinnon prosesseja.....	13
Kuvio 2. Yrityksen ostolaskuprosessi.....	19
Kuvio 3. Yrityksen myyntilaskuprosessi	20
Kuvio 4 Taloushallinnon kehitys Suomessa	30
Kuvio 5 Procountorin käyttöönoton vaiheet	31
Taulukko 1. Pilvipalveluiden kontrolli eri palvelumalleissa	26
Taulukko 2. Mikroyrittäjän rooli sähköisessä taloushallinnossa.....	47
Taulukko 3. Kirjanpitäjän rooli sähköisessä taloushallinnossa.	48
Taulukko 4. Ohjelmistotalon/Procountorin rooli sähköisessä taloushallinnossa. ...	49

Käytetyt termit ja lyhenteet

Finnvoice	Suomalaisten pankkien määrittelemä verkkolaskun esittämistapa.
IaaS-palvelu	Infrastruktuuritasolla toimiva virtuaalipalvelin.
iPost-kirje	Aikaisemmin tunnettu nimellä e-kirje. Jos laskun vastaanottaja ei voi käsitellä verkkolaskuja, lasku voidaan lähettää sähköisesti iPost-kirjeenä ulkoiselle palveluntuottajalle, joka tulostaa laskun paperille ja toimittaa sen postitse laskun vastaanottajalle
Mikroyritys	Yritys, jossa työskentelee alle 10 henkeä.
PaaS-palvelu	Sovellusallustasolla toimiva virtuaalikone.
Pilvipalvelu	Internetin kautta jaettava ohjelma- ja tietotekniikkapalvelu
SaaS-palvelu	Sovellustasolla toimiva ohjelmisto.
Verkkolaskustandardi	Verkkolaskun esittämistapa, kuten Finnvoice.

1 JOHDANTO

1.1 Yleistä opinnäytetyön aihepiiristä

Viime vuosikymmenien aikana taloushallinnon työvälineet ja -tavat ovat muuttuneet merkittävästi. Sähköinen taloushallinto on nykyään osa yritysten arkea ja kehitys kohti yhä enemmän automatisoituja työvaiheita jatkuu. Monet yritykset lähettävät ja vastaanottavat vain verkkolaskuja, joka pakottaa myös asiakkaat ja toimittajat sähköiseen taloushallintoon. Myös siis pien- ja mikroyrityksiltä vaaditaan sähköistä taloushallintoa. Sähköinen taloushallinto on siis aiheena ajankohtainen ja tämän vuoksi mielenkiintoinen.

Suuremmissa yrityksissä sähköisen taloushallinnon edut ovat helpompi tunnistaa kuin pienemmissä yrityksissä, sillä esimerkiksi laskuja lähetetään suurissa yrityksissä runsaammin. Verkkolaskutus onkin yksi sähköisen taloushallinnon merkittävimmistä eduista. Sähköinen taloushallinto myös muuttaa kirjanpitäjien työtä merkittävästi, sillä verkkolaskutuksen myötä myös kirjanpito automatisoituu, jolloin manuaalisen työn vähentyessä jää enemmän aikaa analysointi- ja asiantuntijatyölle. Näin yrittäjän ja kirjanpitäjän välinen yhteistyö tiivistyy ja kirjanpitäjää voidaan pitää yrittäjän oikeana kätenä. Opinnäytetyössä tutkitaankin sähköisen taloushallinnon käyttöönoton lisäksi, mikä kirjanpitäjän rooli on mikroyrittäjän ottaessa uutta sähköistä taloushallinnon järjestelmää käyttöön.

1.2 Aiempia tutkimuksia

Sähköinen taloushallinto on ollut kirjanpitolain nojalla sallittua Suomessa vuodesta 1998 eteenpäin. Siitä lähtien sähköinen taloushallinto onkin yleistynyt ja sitä pidetään lähes oletusarvona yrityksen taloushallinnolle. Taloushallinnon eri vaiheita pyritään sähköistämään ja automatisoimaan yhä enemmän, jotta manuaalisen työn vähentämisen myötä virheet vähenisivät ja työaikaa vapautuisi asiantuntijatyölle. Onkin siis luonnollista, että sähköistä taloushallintoa ja sen käyttöönottoa on tutkittu 2000-luvun aikana melko runsaasti ja aiheesta on kirjoitettu runsaasti opinnäytetöitä. Saara Lämsä (2006), Anna Joukanen (2011) sekä Kirsi Airikainen

(2013) ovat kaikki tutkineet sähköistä taloushallintoa ja sen käyttöönottoa tilitoimistoissa. Opinnäytetöiden tavoitteena oli esitellä sähköisen taloushallinnon tarjoamat mahdollisuudet ja muutokset tilitoimiston arjessa. Kreetta Aakula (2015) on opinnäytetyössään vertaillut prosessien eroja paperisen ja sähköisen taloushallinnon välillä. Tutkimuksia sähköisestä taloushallinnosta on siis opinnäytetöiden osalta useita, mutta tämä opinnäytetyö poikkeaa muista, sillä työssä yhdistyy kolmen käyttöönoton kannalta keskeisen toimijan näkökulma. Työn tutkimustulokset perustuvat siis mikroyrittäjän, kirjanpitäjän ja ohjelmistotalon tarjoaman järjestelmän asiantuntijan haastatteluihin.

Sähköinen taloushallinto ja digitaalinen taloushallinto ymmärretään usein synonyymeinä, mutta sähköinen taloushallinto on sähköisesti tehostettua taloushallintoa, kun taas digitaalisella taloushallinnolla tarkoitetaan toimintojen automatisointia. Mikroyrityksessä taloushallinto on kuitenkin melko vähäistä, jolloin automaation tarve on vähäisempää, joten tässä opinnäytetyössä keskitytään pääasiassa sähköiseen taloushallintoon. Myös Leena Blom (2018) on tutkinut sähköistä taloushallintoa mikroyrittäjän käytössä. Kyseisen opinnäytetyön tavoitteena oli sekä helpottaa että kannustaa mikroyritysten päätöstä siirtyä käyttämään sähköistä taloushallintoa. Blom esittelee kolme erilaista sähköistä taloushallinnon järjestelmää, joiden kokee sopivan mikroyritykselle ominaisuuksiltaan. Yksi esitellyistä järjestelmistä oli Procourt, johon myös tässä opinnäytetyössä tutustutaan.

1.3 Opinnäytetyön tavoitteet ja rakenne

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on esitellä sähköinen taloushallinto ja sen käyttöönotto pien- ja mikroyrityksissä. Tavoitteena on esitellä mahdolliset haasteet käyttöönotossa ja siirtymävaiheissa. Tämä työ on tarkoitettu mikroyrittäjille, jotka joko uudistavat sähköistä taloushallintoaan tai jotka ovat vasta siirtymässä sähköiseen taloushallintoon. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, ja sen teoreettinen viitekehys muodostuu sähköisestä taloushallinnosta ja sen käyttöönotosta pien- ja mikroyrityksessä. Taloushallinnon ulkoistaminen on yhä yleisempää pien- ja mikroyrityksissä, mutta taloushallinnon tunteminen ja

kirjanpitovelvollisen vastuut on tärkeää tuntea. Kirjanpitovelvollinen on kuitenkin aina itse vastuussa yrityksensä kirjanpidosta, veroista sekä työnantajavelvoitteista. Ulkoistaessa taloushallintonsa yritys vastaa tilitoimistolle toimittamansa aineiston oikeellisuudesta sekä viranomaisilmoitusten tekemisestä. Yritys voi valtuuttaa tilitoimiston tekemään nämä puolestaan, mutta vastuuta ei tilitoimistolle voi siirtää. Siksi onkin tärkeää, että mikroyrittäjät tuntevat sähköisen taloushallinnon ja lain vaatimukset aiheeseen liittyen. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on sähköisen taloushallinnon esittelyn lisäksi myös kertoa, mitä vastuita kirjanpitovelvolliselle kuuluu taloushallintoonsa liittyen. Opinnäytetyö on toteutettu kevään 2019 aikana. Tarkoituksena on alentaa pien- ja mikroyrittäjien kynnystä sähköisen taloushallinnon käyttöönotossa ja esitellä huomiota vaativat siirtymäkohdat.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on mikroyritys, Pinta Onni, joka on juuri ottamassa käyttöön uuden sähköisen taloushallinnon järjestelmän, Procountorin. Pinta Onni on ulkoistanut kirjanpitonsa ja on kirjanpitäjän pyynnöstä siirtymässä käyttämään kyseistä sähköistä taloushallinnon järjestelmää. Tämän työn tarkoituksena on selvittää, mitä mikroyrityksen tulee huomioida ottaessaan sähköistä taloushallintoa käyttöön. Tarkoituksena on selvittää, mitä käyttöönotto vaatii yrittäjältä, kirjanpitäjältä ja mitä apua Procountor käyttöönotossa tarjoaa. Tutkimus perustuu aiheeseen liittyvään kirjallisiin lähteisiin sekä haastatteluihin, joissa on haastateltu Pinta Onnin yrittäjää Onni Oikaria, EH Tilien kirjanpitäjää Eija Honkajuurta sekä Procountorin asiantuntijaa Tero Lehessalaa. Tero Lehessalo toimii myyntipäällikkönä Finagolla, joka omistaa Procountorin.

Opinnäytetyössä esitellään sähköisen taloushallinnon yleiskuvauksen lisäksi sen eri osa-alueet, eli verkkolaskutus, palkkahallinto, kirjanpito, sähköinen arkistointi, raportointi ja viranomaisilmoitukset. Tämän jälkeen siirrytään tutustumaan sähköisen taloushallinnon käyttöönoton vaatimuksiin niin organisaation kuin teknisten vaatimusten näkökulmasta. Lisäksi tutustutaan mahdollisiin riskeihin ja haittoihin, joita käyttöönotossa tulee huomioida. Viimeisenä teoreettisen viitekehyksen täydentää vielä sähköisen taloushallinnon tuomat muutokset. Kvalitatiivisen tutkimuksen sähköisen taloushallinnon käyttöönotosta jälkeen esitetään tutkimustulokset taloushallinnon eri osa-alueiden huomioon otettavista seikoista käyttöönotossa. Tutkimuksen perustana on kirjallisten lähteiden pohjalta

tehdyt haastattelut. Lopuksi pohditaan vielä päätelmiä, joita teoria ja tutkimus opinnäytetyön kirjoittajalla herätti.

2 SÄHKÖINEN TALOUSHALLINTO

Yrityksen menestys riippuu sen liiketoiminnan vakavaraisuudesta, maksuvalmiudesta sekä tietysti kannattavuudesta. Näiden lisäksi myös yrityksessä toimivat työntekijät ovat ratkaisevassa roolissa menestyksestä puhuttaessa (Siikavuo 2003, 9). Jotta yritys voisi maksimoida voittonsa, on osaava taloushallinto tärkeää. Sähköisen taloushallinnon myötä osto- ja myyntilaskut sähköistetään, eli verkkolaskut otetaan käyttöön. Verkkolaskujen myötä sekä kirjanpito että arkistointi automatisoituu. Sähköinen taloushallinto mahdollistaa yrityksissä manuaalisen työn vähentämisen sekä tarjoaa enemmän aikaa analysointityölle. Sähköinen taloushallinto siis poistaa turhan työn automattisuuden tieltä ja taloushallinnon ammattilaisten asiantuntijataidot korostuvat. Lisäksi manuaalisen työn vähentyminen vähentää myös tallennusvirheitä, eli selvittelytyötä ei tarvita enää samalla lailla kuin ennen. (Kurki, Lahtinen & Lindfors 2011, 18.)

Organisaatioiden välillä tapahtuvaa tiedonsiirtoa kutsutaan suomeksi lyhenteellä OVT. Englanniksi lyhenne on EDI, joka tulee sanoista *electronic data interchange*. EDI-lasku on 1980-luvulla kehitetty vastaamaan suurten yritysten tarpeisiin ja se on edelleen käytössä. EDI-lasku soveltuu tilanteisiin, jossa laskuttajan aineistoa joudutaan täydentämään tai muokkaamaan, jotta se täyttää vastaanottajan tarpeet. (Tietoakseli 2015.)

Taloushallinnon kokonaisuus on todella kattava, joten se usein jaotellaan osaprosesseiksi. Strategisella tasolla sitä usein pidetään yhtenä tukitoimintona tai liiketoimintaprosessina, mutta osaprosessit helpottavat kokonaisuuden hahmottamista (Varanka ym. 2017, 15). Alla olevassa kuviossa on esitelty taloushallinnon prosessit.

Kuvio 1. Taloushallinnon prosesseja (Varanka ym. 2017, 16).

Kuviosta voidaan huomata, että kirjanpito on keskeisessä roolissa koko taloushallinnossa. Osakirjanpidot tuottavat pääkirjanpitoon tietoa, eli pääkirjanpito kokoaa kaikki tapahtumat, täsmäyttää ne ja luo raportteja tapahtumien perusteella. Raportointiprosessi kerää tietoa muista prosesseista ja muodostaa niistä raportteja jakelua varten. Sähköinen arkistointi arkistoi kakkien osaprosessien tapahtumat. Sähköisyyden vuoksi niitä voidaan käsitellä paikasta ja ajasta riippumatta.

2.1 Mikroyrityksen taloushallinto

Paineet taloushallinnon tehostamisesta ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina myös mikroyrityksissä. Jatkuvasti tarvitaan ajantasaista ja luotettavaa tietoa mahdollisimman alhaisilla kustannuksilla. Yritysten tarvitsee siis jatkuvasti tarkastella toimintaansa eri näkökulmista ja pohdittava toimintojensa tehostamista. Yrityksen taloushallintoon kuuluvat laskutus, kirjanpito, palkkahallinto, arkistointi, raportointi ja viranomaisilmoitukset. Lisäksi tiedonsiirto sidosryhmille on osa taloushallintoa (Yrittäjät 2014). Sähköisellä taloushallinnolla pyritään tehostamaan edellä mainittuja osa-alueita. Sähköinen taloushallinto automatisoi työvaiheita ja helpottaa tiedon kulkua vaiheiden ajan, niin yrityksen sisällä kuin eri yritysten välillä.

Sen tavoitteena on mahdollistaa yksinkertaiset prosessit, joiden avulla kaikissa vaiheissa tieto saadaan siirtymään osapuolelta toiselle ilman tietojen uudelleensyöttämistä. Yritys pyrkii automatisoimaan taloushallinnon tietojen käsittelyä toimittajien, asiakkaiden, henkilöstön, viranomaisten ja rahoittajien välillä sähköistä taloushallintoa hyödyntämällä.

Sähköinen taloushallinto kattaa kaikki taloushallinnon eri osa-alueet ja se saa ne toimimaan saumattomasti yhteen. Lisäksi yritysten kansainvälistyminen on huomattavasti helpompaa taloushallinnon siirtyessä sähköiseen muotoon (Tietoakseli 2015). Tietoakseli julkaisi marraskuussa vuonna 2015 tutkimusraportin, jossa todetaan, että 80 prosenttia vastanneista yrityksistä hyödyntää sähköistä taloushallintoa verkkolaskutuksessa. Tutkimukseen osallistui 400 yritystä, joista yli 60 prosenttia oli mikroyrityksiä, eli alle 10 henkilöä työllistäviä. Tutkimus siis osoittaa, ettei sähköinen taloushallinto ole vain suurten yritysten toimintaa, vaan myös pien- ja mikroyritykset tehostavat taloushallinnon toimintojaan sähköisellä taloushallinnolla.

2.1.1 Mikroyrityksen tilinpäätös

Tilikauden päätyttyä yrityksen on laadittava tilinpäätös kirjanpitolain vaatimusten mukaan. Vaatimuksissa on tarkoin määritetty tilinpäätösasiakirjojen muoto sekä tietosisältö (Kurki ym. 2011, 6). Tilinpäätöstä laatiessa mikroyritys käyttää samaa toiminto- tai kululajikohtaista kaavaa kuin pienyrityskin (Taloushallintoliitto 2017). Mikro- ja pienyrityksen tilinpäätökset ovatkin melko samanlaisia, mutta mikroyrityksellä on hieman enemmän helpotuksia. Mikroyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jolla sekä päättyneellä että edeltäneellä tilikaudella ylittyy tilinpäätöspäivänä enintään yksi näistä kolmesta raja-arvosta: taseen loppusumma 350 000€, tilikauden aikana palveluksessa on noin 10 henkilöä ja liikevaihto on 700 000€ (L 30.12.1997/1336, 1 luku 4b§).

Tuloslaskelmassa pien- ja mikroyritykset voivat esittää ensimmäisenä eränä pelkän liikevaihdon sijaan liikevaihdon ja ostojen jäämän, eli bruttotuloksen. Bruttotuloksesta tosin rahoittajat eivät tosin saa informaatiota yrityksen tunnusluvuista. Bruttotuloslähtöinen tuloslaskelma käy kaupparekisteriin

annettavaksi ja julkaistavaksi raportiksi. Näin yritys voi suojata ostojen ja liikevaihdon välistä rakennetta ja suhdetta. Mikroyritys voi myös esittää kulut pääryhmittäin ja summatasolla. Esimerkiksi tuloslaskelman erän henkilöstökuluista mikroyritys voi esittää summatasolla kertomatta yhteissummasta palkkojen, eläkekulujen, sivukulujen sekä muiden henkilösivukulujen osuutta. (Taloushallintoliitto 2017). Kirjanpito on tehtävä niin, että kirjauksia voidaan tarkastella asia- ja aikajärjestyksessä (L 30.12.1997/1336, 2 luku 4§).

Tuloslaskelmakaavan lisäksi mikro- ja pienyritykset käyttävät samaa tasekaavaa. Molemmilla on mahdollisuus myös esittää tase summatasolla erien tarkempaa sisältöä avaamatta, kunhan tase esitetään asetuksen antamissa rajoissa. Mikroyrityksessä tulee esittää ne erät omasta pääomasta, jotka yritysmuotoa sääntelevässä yhtiölainsäädännössä mainitaan omaan pääoman kuuluvaksi. (Taloushallintoliitto 2017.)

Mikroyrityksen ei tarvitse laatia kirjanpitolain (L 29.12.2016/1376, 3 luku 1§) mukaista toimintakertomusta. Kuitenkin, jos jokin toimintakertomukseen sisältyvä tieto on tarpeellinen, jotta yrityksen toiminnasta voidaan antaa riittävä ja oikea kuva, yrityksen tulee antaa kyseinen tieto liitetietona. Tällainen tieto voi esimerkiksi olla arvio yrityksen oletetusta tulevasta kehityksestä tai muusta oleellisesta seikasta (Taloushallintoliitto 2017). Sekä toimintakertomuksessa että tilinpäätöksessä pidetään olennaisena seikkana tietoja, joiden väärin ilmoittamisella tai poisjättämisellä voidaan odottaa kohtuullista vaikutusta päätöksiin, joita tiedon käyttäjät tekevät toimintakertomuksen tai tilinpäätöksen perusteella (L 29.12.2016/1376, 3 luku 2a§).

2.1.2 Kirjanpitolain uudistus

Kirjanpitolain uudistuksen myötä vuodesta 1998 eteenpäin on ollut sallittua hoitaa taloushallinnon osa-alueita sähköisesti Internetin välityksellä (Yrittäjät 2014). Kirjanpitolaki uudistui jälleen vuonna 2016 ja muutokset perustuivat Euroopan neuvoston ja parlamentin tilinpäätösdirektiiviin. Kirjanpitolain uudistuksessa muun muassa helpotettiin pienten yhtiöiden raportointivelvoitteita. Kirjanpitolaki on aikaisemminkin sisältänyt helpotuksia pienyrityksille, mutta lakiuudistuksen myötä

esimerkiksi pienyritysten kokorajoja nostettiin moninkertaisiksi suhteessa edellisiin rajoihin. Käytännössä kokorajamuutos vähentää liitetietovaatimuksia, eli helpottaa pienyritysten käytännön tilinpäätösraportointia. Toisaalta tilinpäätöksistä saatava informaatio vastaavasti vähenee, jolloin esimerkiksi ulkopuolisten rahoittajien lisätietopyynnöt saattavat lisääntyä (Yrittäjät 2014). Informaation vähentyessä on pienyritysten kuitenkin edelleen huolehdittava tilinpäätöksen antavan oikean ja riittävän kuvan taloudellisesta asemasta ja tilikauden tuloksesta ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laajuus ja laatu (L 29.12.2016/1376, 3 luku 2§).

Pienyritysten kokorajojen muuttaminen toi mukanaan uuden kokoluokan ja käsitteen: mikroyritys. Mikroyritysten raportointivelvoitteet ovat pienyritystä helpommat, Kirjanpitolakisäädännön kokonaisuuteen on liitetty asetus, joka sääntelee tyhjentävästi ne tiedot, jotka mikroyrityksen tilinpäätöksen tulee sisältää. Asetuksen nojalla laadittu tilinpäätös siis antaa riittävän ja oikean kuvan yrityksen tilanteesta eikä vaadi erillistä kirjanpitovelvollisen suorittamaa harkintaa. Raportoitavien tietojen riittävyys on uuden asetuksen myötä helppo kirjanpitovelvollisen itse varmistaa ilman eritasoisia ja eri lainsäädännöissä laadittuja vaatimuksia. (Suomen tilintarkastajat 2016.)

Uusi kirjanpitolain avulla varmistetaan tilikauden aikaisen kirjanpidon ja siitä laadittavan tilinpäätöksen täyttävän lainsäädännön vaatimukset. Kirjanpitovelvollisen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa (L 29.12.2016/1376, 3 luku 4§). Tilinpäätösraportoinnin laadun kehittämistä sekä tilinpäätöksen käytännön laadinnan tehostamista pyritään edistämään hyvissä ajoin tehdyillä kirjausperiaatteilla sekä arvostusvaihtoehtojen analysoinnilla. Tämä vaatii uuden lainsäädännön korostamaa kirjausketjun aukottomuutta ja todennettavuutta. Tilikauden aikana annettaviin viranomaisraportteihin tuleekin sisällyttää entistä tarkemmin kirjanpitoon tehdyt muutokset ja niihin liittyvät raportit on ilmoitettava sanktion uhalla riittävän selkeästi. (Suomen tilintarkastajat 2016.)

2.2 Verkkolaskut

Asiakkaalle toimitettu palvelu tai tavara on yrityksen laskutuksen perusta (Koivumäki & Lindfors 2012, 12). Pääideana sähköisessä taloushallinnossa on verkkolasku ja siitä usein sähköistäminen aloitetaan. Suomessa verkkolaskut otettiin käyttöön vuonna 1999. Verkkolaskutus mahdollistaa automatisoidun kirjanpidon. Jotta tämä on mahdollista, tulee yrityksellä olla käytössä sähköinen taloushallintojärjestelmä. Toimiva verkkolaskutus vaatii, että laskun vastaanottava ja lähettävä järjestelmä ymmärtävät toisiaan (Kurki ym. 2011, 7). Tällaisessa tilanteessa laskuun voi sisältyä jo sitä vastaanottaessa kirjanpidon tili- ja kustannuspaikkatietoja.

Verkkolaskuja voidaan lähettää eri tavoin, esimerkiksi sähköpostitse tai iPost-kirjeitse, joka aiemmin tunnettiin e-kirjeenä. Kurki ym. kuitenkin muistuttaa, että sähköpostitse tai iPost-kirjeitse lähetetyn laskun tiedot ei siirry automaattisesti vastaanottajan taloushallinnon järjestelmiin, vaan tiedot tulee syöttää erikseen järjestelmään sähköistä käsittelyä varten. Laskutusta voidaan nopeuttaa automatisoimalla sitä edeltävät työvaiheet. Automaatio poistaa ihmisten joustavan tulkinnan, joten laskuilla on oltava tietty standardi. Verkkolaskuilta vaaditaan tiettyjä standardeja, joita kutsutaan verkkolaskustandardeiksi. Niillä tarkoitetaan vaatimuksia laskun sisällöstä tietokentissä. Tietokenttien määrä vaihtelee yritysten välillä, mutta laskun lähettäjän nimi, osoite ja loppusumma ovat välttämättömät tietokentät jokaisella verkkolaskulla. (Kurki ym. 2011, 7.)

Kurki ym. (2011, 8) huomauttavat, että verkkolaskujen hyödyt on tunnistettu jo laajasti, mutta eteneminen vaiheeseen, jossa tarkastellaan vaikutuksia perustaloushallintoa laajemmalle, on erityisesti pienten yritysten arjessa haastavaa. Jotta sähköisestä taloushallinnosta saadaan kaikki mahdollinen hyöty irti, Kurjen ym. mielestä on yrityksen erityisen tärkeää ymmärtää verkkolaskujen olevan vain jäävuoren huippu sähköistämisessä. Verkkolaskutus kuitenkin avaa joustavia mahdollisuuksia verkostoituitua sekä jakaa informaatiota asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa.

Verkkolaskut tuovat yritykselle tehokkuuden lisäämisen lisäksi myös säästöjä. Euroopassa verkkolaskuihin siirtymisen on arvioitu tuoneen satoja miljardeja

säästöjä. Säästöjä aiheuttaa laskujen nopeutunut käsittely, turhan työn poistuminen sekä paperikulujen että postimaksujen väheneminen. (Posti [20.02.19].)

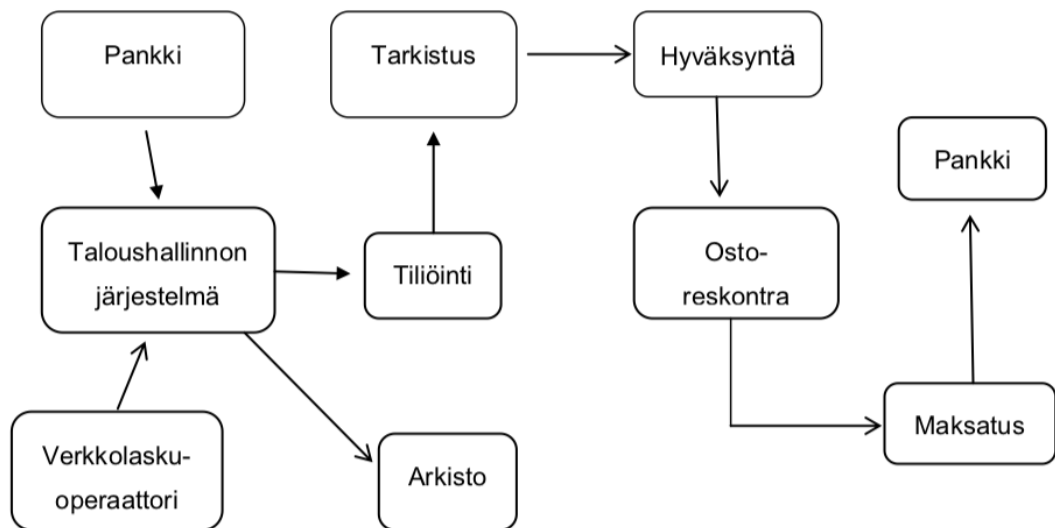
Verkkolaskupalveluita tarjoavien yritysten hinnat ja hinnoitteluperiaatteet sekä sopimuskäytännöt ovat hyvin tosistaan eriäviä. Hinnat perustuvat kuukausi-, käyttöönotto- ja laskujen määrästä kertyviin kustannuksiin, mutta nämä hinnat ei kuitenkaan kerro koko totuutta verkkolaskujen kustannuksista. Palvelua ostavan yrityksen on huomioitava kustannusten laskentaan myös esimerkiksi laskujen skannaus- ja lähetyspalvelu, ohjelmistojen päivitystarpeet, verkkolaskujen tietojen päivittäminen sekä henkilöstön perehdyttäminen uuteen järjestelmään. (Yrittäjät 2009.)

Sähköiselle taloushallinnolle sekä verkkolaskuille on siis olemassa kasvavat markkinat. Suomessa jo yli 70% yrityksistä lähettää ja vastaanottaa verkkolaskuja (Visma [23.02.2019]). Kurki ym. (2011, 24) toteavat yhä useamman yrityksen siirtyvän vastaanottamaan ja lähettämään vain verkkolaskuja, joka oikeastaan pakottaa verkkolaskujen käyttöönoton myös mikroyrityksissä.

2.2.1 Ostolaskut

Taloushallinnossa ostolaskut ovat yritysten päivittäistä arkea ja ne vievät usein paljon aikaa. Tämän vuoksi useat yritykset aloittavat taloushallinnon sähköistämisen ostolaskujen muuntamisesta verkkolaskuiksi (Koivumäki & Lindfors 2012, 13). Yrityksen siirtyessä ostolaskujen sähköiseen käsittelyyn tarvitsee se laskujen välitystä varten operaattorin. Suuremmissa yrityksissä sähköiselle taloushallinnon järjestelmälle on tarvetta, sillä useampi henkilö tarkastaa ja hyväksyy laskuja, ja taloushallinnon ohjelmissa on sisäänrakennettuna laskujen kierrätys ominaisuus. Virhemahdollisuudet pienenevät ja laskujen käsittely nopeutuu ostolaskujen sähköistyessä, sillä monet manuaaliset vaiheet jäävät pois (Kurki ym. 2011, 25–27). Sähköisen laskun voi lähettää usealla eri tavalla; sähköpostitse asiakkaalle, tulostuspalvelun kautta, jolloin lasku lähtee sähköisesti, mutta asiakas vastaanottaa sen paperisena tai kolmas vaihtoehto on aito verkkolasku, jolloin lasku menee suoraan asiakkaan ostolaskujärjestelmään sähköisesti (Isolta [23.2.2019]). Seuraavassa kuviossa on yrityksen

ostolaskuprosessi, josta voidaan nähdä prosessi laskun saapumisesta taloushallinnon järjestelmään aina sen siirtymisestä maksatuksen kautta pankkiin.

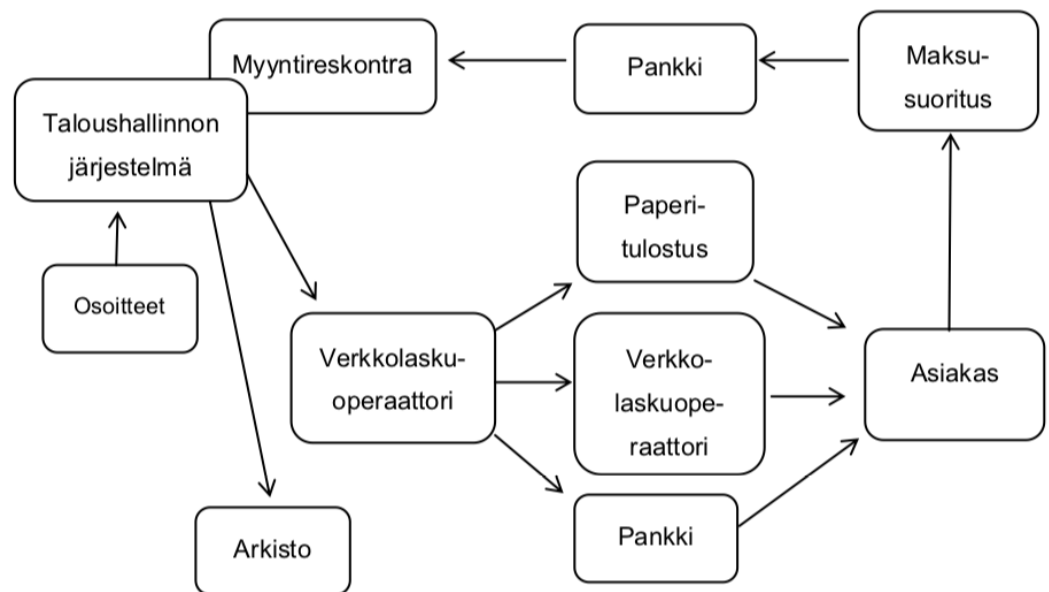

Kuvio 2. Yrityksen ostolaskuprosessi (Kurki ym. 2011, 27).

2.2.2 Myyntilaskut

Kuten ostolaskujen, myös myyntilaskujen sähköistä käsittelyä varten yritys tarvitsee taloushallinnon järjestelmän, jossa on verkkolaskuvalmius. Lisäksi yritys tarvitsee operaattorin myös myyntilaskujen lähettämistä varten. Yritykset voivat tehdä pankkien kanssa operaattorisopimuksen, jolloin pankki toimii laskujen välittäjänä. Markkinoilla kuitenkin on myös monia muita verkkolaskuoperaattoreita. Sähköisten myyntilaskujen myötä laskuttajan työ helpottuu, sillä laskuja ei tarvitse enää tulostaa, kuorittaa ja lähettää. Lisäksi laskut saadaan vastaanottajalle entistä nopeammin (Kurki ym. 2011, 23–24). Tiedot laskuilta siirtyvät järjestelmässä automaattisesti myyntireskontraan ja sieltä edelleen kirjanpitoon. Näin saatavia voidaan jatkuvasti seurata, sekä niistä voidaan tulostaa tarvittaessa maksumuistutuksia. Koivumäki ja Lindfors (2012, 26) esittävät, että maksamattomat laskut ovat helposti siirrettävissä linjasiirtona perintätoimistoon. Ajallaan saadut myyntisuoritukset siirtävät myyntilaskut automaattisesti arkistoon. Arkistointi onkin yksi sähköisen taloushallinnon peruspilareista. Sähköinen arkistointi tilan

säästämisen lisäksi helpottaa esimerkiksi laskukopioiden hakemista järjestelmästä. Seuraavassa kuviossa on yrityksen myyntilaskuprosessi.

Kuvio 3. Yrityksen myyntilaskuprosessi (Kurki ym. 2011, 24).

2.3 Palkkahallinto

Yrityksen palkkahallintoon liittyy useita velvoitteita. Koivumäki ja Lindfors (2012, 11) kirjoittavat velvoitteiden sisältävän yrityksen työntekijöille ajallaan maksetut palkat ja lähetetyt palkkalaskelmat sekä eri tarkoituksia varten annetut palkkatodistukset. Palkkahallinnon tehtävänä on myös vaadittujen tietojen antaminen viranomaisille. Näillä tiedoilla tarkoitetaan ilmoituksia esimerkiksi veroviranomaisille, tapaturmavakuutusyhtiöille, ammattiliittoihin, eläkevakuutusyhtiöille ja ulosottoviranomaisille.

Palkkahallinto hoidetaan vuosittain päivitettävällä palkkaohjelmistolla, joka sisältää aiemmin mainitut vaatimukset. Kurki ym. (2011, 26) esittelevät Internetissä toimivan Palkka.fi-palvelu, jota pientyönantajat voivat hyödyntää maksutta palkkahallinnossaan. Se on työeläkevakuutusyhtiöiden, Verohallinnon sekä Työllisyysrahaston ylläpitämä palkanlaskenta ohjelma. Palvelu tuottaa kaikki pakolliset ilmoitukset sekä raportit niin työntekijöille ja työnantajalla kuin viranomaisillekin. (Palkka.fi 2018.)

Palkkakirjanpidosta yritys saa tiedot henkilöstökulujen kirjaamiseksi. Sähköinen palkkahallinto muodostaa yhteenvedon maksetuista palkoista, niistä pidätetyistä veroista ja muista vähennyksistä sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta kirjanpitoa varten. Tiedot myös muiden henkilösivukulujen jaksottamiseksi voidaan saada palkkakirjanpidosta (Koivumäki & Lindfors 2012, 14). Sähköistä palkkahallintoa hyödynnetään usein myös lomapäiväsuunnittelussa sekä palkkavelkalaskelmissa. Palkkavelkalaskelman voidaan saada ohjelmasta kirjanpitoa varten, edellyttäen palkkaohjelmaan on syötetty pidetyt lomapäivät.

Koivumäki ja Lindfors (2012, 15) uskovat yritysten, joissa on paljon työstä johtuvaa matkustelua, haluavan sähköistää matkalaskut, sillä usein matkalaskut aiheuttavat melko paljon työtä. Yrityksillä, joissa matkustetaan paljon, on usein käytössä erillinen matkalaskuohjelma, josta saadaan suoraan yhteenvedo Verohallinnolle ilmoitettavista verovapaasti maksetuista päivärahoista ja kilometrikorvauksista. Koivumäki ja Lindfors painottaa, että tiedot maksetuista päivärahoista ja kilometrikorvauksista on sisällytettävä aina vuosi-ilmoitukseen, joten tiedot niistä syytä syöttää palkkaohjelmaan, jos erillistä matkalaskuohjelmaa ei ole.

2.4 Kirjanpito

Kirjanpidolla tarkoitetaan yrityksen tai muun kirjanpitovelvollisen taloudellisten tapahtumien muistiinmerkitsemisjärjestelmää. Kirjanpitoa voidaan siis pitää yhteenvedona kirjanpitovelvollisen taloudellisista tapahtumista. Kirjanpitoon merkittävät taloudelliset tapahtumat ovat liiketapahtumia (Kinnunen ym. 2006, 12). Sähköisen taloushallinnon olennainen osa on automaattinen kirjanpito. Yrityksen tulisi pyrkiä kaikissa taloushallinnon rutiineissa siihen, että kaikki tiedot eri osakirjanpidoista siirtyvät automaattisesti pääkirjanpitoon. Käsien tallennettavien tositteiden määrä tulisi minimoida. Kirjanpito-ohjelmistot tarjoavat useita erilaisia toimintoja, kuten jaksotus- ja automaattikirjausmahdollisuudet, joita kuitenkin Kurjen ym. (2011, 28) mielestä yritykset hyödyntävät melko vähän. Kirjanpito-ohjelmissa on usein myös sisäänrakennettuna taito siirtää esimerkiksi Excelillä tuotettujen tiedostojen tiedot suoraan ohjelmaan, ilman erillisiä tallennuksia. Tällainen tiedosto

voi esimerkiksi olla budjetti. Aikaisemmin laadittujen tositteiden kopiointia voidaan hyödyntää toistuvien pitkien tositteiden tallentamisessa ohjelmaan.

Sekä Koivumäki ja Lindfors (2012, 21) että Kurki ym. (2011, 29) suosittelevat, että jos kirjanpito-ohjelmisto sen vain mahdollistaa, olisi järkevää tulostaa kuukausittain kirjanpito-ohjelmasta tase-erittelyt niiden sisällön tarkastelua varten. Näin kirjanpito tehokkaasti ja juoksevasti hoidettuna nopeuttaa tilinpäätöksen laatimista. Monet suomalaisista kirjanpito-ohjelmistoista tarjoavatkin mahdollisuuden tilinpäätösasiakirjojen tulostamisen suoraan kirjanpidosta (Kurki ym. 2011, 19). Ajantasaisuus onkin yksi tärkeimmistä automatisoidun kirjanpidon eduista. Mikroyrityksessä yrittäjän ja kirjanpitäjän yhteistyö on tiivistä, joten sähköisen taloushallinnon tarjoama helpottunut kommunikointi on suuri etu, sillä kumpikin pystyy tutkimaan kirjanpitoa olematta samassa paikassa (Yrittäjät 2014).

2.5 Sähköinen arkistointi ja raportointi

Taloushallinnon sähköinen arkistointi on yritykselle merkittävä säästö- ja tehostamiskohde. Toisin kuin perinteiset mapit, sähköiset arkistot eivät vie tilaa, ja niistä tiedon haku on vaivatonta ja nopeampaa kuin paperiarkistosta (Kurki ym. 2011, 20). Kirjanpitolain (L 30.12.1997/1336) määräyksiä pysyvästä ja tilapäisestä arkistoinnista tulee noudattaa tietysti myös sähköisessä muodossa. Arkistoinnista määrätään kirjanpitolain lisäksi myös arkistolaissa (L 23.9.1994/831). Kirjanpitolaki edellyttää, että sähköisesti arkistoitujen tietojen muuttumattomuus on varmistettava. Tämä toteutetaan usein tallentamalla kirjanpitoaineisto kahdelle eli tietovälineelle (Fredman 2009).

Kirjanpidon arkistoitavalla tositeaineistolla tarkoitetaan liiketapahtuman todentavia tositteita, niiden liitteitä, liiketapahtumia koskevaa kirjeenvaihtoa sekä täsmäytysselvityksiä (Fredman 2009). Fredman kertoo, että KILAn menetelmäohjeessa tositeaineisto on ryhmitelty toiminnoittain ostotoiminnan, myyntitoiminnan, materiaalihallinnon, maksuliikenteen, palkanlaskennan ja pääkirjanpidon tositteisiin. Sekä ostotoiminnan että myyntitoiminnan tositteilla tarkoitetaan verkkolaskuja ja niiden liitteitä. Niiden arkistoisissa onkin Fredmanin (2009) mukaan kiinnitettävä erityistä huomiota liitteiden käsittelyyn. Jos luovutetut

suoritteet eivät ilmene laskusta, tulee verkkolaskuja lähettävän yrityksen arkistoida myös laskun liitteet. Tällaisesta laskusta esimerkkinä Koivumäki ja Lindfors (2012, 34) antavat asiantuntijapalvelutyöt: laskulla usein vain koonti työtunneista ja tarkempi erittely työstä on erillisellä liitteellä. Koivumäki ja Lindfors muistuttavatkin verkkolaskutuksessa liitteiden käsittelyssä vastaantulevista haasteista, sillä pankkien järjestelmät eivät tue liitteiden lähetystä, jolloin laskuttajat joutuvat jakamaan tarkemman erittelyn ja muut liitteet vastaanottajalle esimerkiksi sähköpostitse tai pilvipalvelussa. Liitteet tulee kuitenkin arkistoida yhdessä varsinaisen laskun kanssa.

Maksuliikenteen sisältämät viitesuoritustiedot ja niiden käsittely on aiheuttanut kysymyksiä (Fredman 2009). Tiliotteella esitetään suoritusten kokonaissumma eli viitesuoritustiedostoa voidaan pitää tositteena. Fredman suosittelee viitesuoritustiedostojen arkistointia sähköiseen arkistojärjestelmään, jos se on mahdollista yrityksellä käytössä olevassa järjestelmässä. Hänen mielestään kuitenkin voidaan pitää riittävänä myös viitesuoritusten erittely reskontralistoilla, josta ne on mahdollista täsmäyttää tarvittaessa esimerkiksi päivämäärätiedon tai arkistotunnuksen avulla pankin tositemaineistoon.

Pääkirjanpidon tositteet tulee arkistoida aika- ja asiajärjestykseen eli päivä- ja pääkirjoiksi. Fredman (2009) suosittelee aineiston tallentamista myös tiedostomuotoon, jossa aineisto säilyy, vaikka sähköinen arkistojärjestelmä ei olisikaan enää käytössä. Kirjanpitolain mukainen säilytysaika tietojen varmale säilyvyydelle on edellytys sähköiselle arkistoinnille ja ohjelmistotoimittajat ovatkin huomioineet lain vaatimukset sähköisten arkistojärjestelmien tuotekehityksessä. Lain vaatimusten lisäksi sähköisissä arkistoissa on yleensä myös tiedon hakua ja analysointia tehostavia sekä helpottavia ominaisuuksia. (Fredman 2009.)

Sähköinen taloushallinto automatisoi myös raportointia. Sähköisen kirjanpidon myötä talouden kehitystä voidaan jatkuvasti seurata ja raportteja voidaan luoda nopeastikin (Fredman 2009). Raportoinnissa tärkeää on, että yrityksen maksuvalmiudesta, kannattavuudesta ja vakavaraisuudesta sekä budjettiin asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta on saatavissa mahdollisimman tarkka kuva. Tarkka ja ajantasainen raportointi mahdollistaa nopean reagoinnin tilanteissa, joissa suunnitelman mukaiset tavoitteet eivät toteudu (Koivumäki & Lindfors 2012,

101). Koivumäki ja Lindfors pitävät tätä syynä, miksi yrityksissä usein tuotetaan valtava määrä taloushallinnon eri raportteja. Niitä lähetetään usein sähköpostilla eri vastaanottajille. Sähköinen raportointi toimiikin niin, että sovitut ja tarvittavat raportit tallennetaan aina määrättyyn paikkaan, josta tietty raporttia tarvitsevat voivat ne noutaa. Kurki ym. (2011) ehdottavat myös yhdeksi vaihtoehdoksi, että raportoinnin käyttöoikeudet omaava loisi tarvitsemansa raportit itse.

2.6 Viranomaisilmoitukset

Viranomaisilmoitukset, esimerkiksi kausiveroilmoitukset Verohallintoon, on laadittava lainsäädännön mukaisesti. Usein yritykset, jotka ovat arvonlisäverollisia, tekevät kausiveroilmoituksen kuukausittain (Koivumäki & Lindfors 2012, 119). Koivumäki ja Lindfors jatkavat, että mikroyrityksillä on mahdollisuus jättää kausiveroilmoitus Verohallintoon harvemmin, sillä ilmoitettavaa on usein vähemmän kuin suuremmilla yrityksillä. Verohallinto, kuin muutkin valtion virastot, ovat jo pitkään pyrkineet olemaan paperittomia virastoja. Verohallinto vastaanottaa paperilomakkeita vain poikkeustilanteissa, eli ilmoitusvelvollisilta odotetaan sähköistä ilmoittamista (Verohallinto 2018). Verohallinto on myös ilmoittanut vastaanottavansa tietyt ilmoitukset vain sähköisesti, ilman poikkeuksia, kuten arvonlisäveron yhteenvetoilmoitukset. Yritykset jättävät veroilmoituksen sähköisenä, sillä useista kirjanpito-ohjelmista voidaan tuottaa suoraan sähköinen veroilmoitus. Tämä säästää huomattavasti aikaa veroilmoitusta laatiessa (Kurki ym. 2011, 20). Koivumäki ja Lindfors korostavat kuitenkin kirjanpito- ja verolainsäädännön eroavaisuuksia, joista johtuen veroilmoitusta joudutaan usein täydentämään.

Yritysten ja yhtiöiden tilinpäätöstiedot julkaistaan kaupparekisterissä. Yritysten tulee lähettää tilinpäätöstiedot erikseen kaupparekisteriin, kun taas osakeyhtiö lähettää tiedot veroviranomaisille, jotka toimittavat ne sähköisesti kaupparekisteriin (Koivumäki & Lindfors 2012, 119). Mikäli yritys harjoittaa EU:n sisäistä kauppaa, on ilmoituksia tehtävä myös tullille veroviranomaisille lähetettävien ilmoitusten lisäksi. Vuonna 2019 tullille annettava Intrastat-ilmoitus tulee tehdä, jos tuonti tai vienti ylittää vuodessa 600 000 euron kynnyksarvon (Tulli 2019).

3 SÄHKÖISEN TALOUSHALLINNON KÄYTTÖÖNOTTO

Sähköisen taloushallintojärjestelmän käyttöönotto vaatii asiantuntemusta taloushallinnosta sekä yleisjohdosta. Yrityksen vallitseva ja kehittyvä käytännön toiminta tulee olla perustana uuden järjestelmän valinnassa ja käyttöönotossa. Sähköinen taloushallinto tulee siis sopia yrityksen strategiaan (Järvenpää 2001, 50). Käyttöönottoa kuvataan usein prosessina, jossa jaotellaan, kuka tekee mitäkin ja milloin (Kurki ym. 2011, 32). Mikroyrityksessä käyttöönoton työnjako jakautuu usein yrittäjän, kirjanpitäjän ja ohjelmistotalon asiantuntijan välillä.

Käyttöönotossa tärkeää ja kannattavaa on haastaa pankkien, verkkolaskuoperaatioiden ja taloushallinto-ohjelmistotalojen hinnat, palvelualltius sekä asiantuntemus omien tarpeiden määrittämisessä (Kurki ym. 2011, 17). Koivumäki ja Lindfors (2012) tuovat esille myös mahdollisuuden ohjelmiston vuokraamiselle pilvipalveluna. Tällöin palvelua ei tarvitse ostaa vaan se vuokrataan IaaS-, PaaS- tai SaaS-palveluna. Termit tulevat englannin kielisistä termeistä Infrastructure as a Service (IaaS), Platform as a Service (PaaS) ja Software as a Service (SaaS). Ohjelmat omistaa palveluntarjoaja, joiden käytöstä asiakasyritys maksaa vuokraa. Käytännössä tällainen järjestely tarkoittaa sitä, että yrityksen ei tarvitse asentaa erillistä ohjelmistoa palvelimilleen, vaan sitä käytetään Internetin välityksellä. Varanka ym. (2017) ovat keränneet alla olevaan taulukkoon pilvipalveluiden toimittajan ja organisaation mahdollisuuksia vaikuttamiseen ja valvomiseen eri pilvipalvelumalleissa.

Taulukko 1. Pilvipalveluiden kontrolli eri palvelumalleissa (Varanka ym. 2017, 27).

Palvelutaso / Palvelu	A IaaS Infrastruktuuri	B PaaS Sovellusalusta	C SaaS Sovellus
Sovelluksien ylläpito ja muokkaus	Käyttäjä itse	Jaettu palvelun toimittajan kanssa	Palvelun toimittaja
Virtuaalikone	Jaettu palvelun toimittajan kanssa	Jaettu palvelun toimittajan kanssa	Palvelun toimittaja
Palvelin	Palvelun toimittaja	Palvelun toimittaja	Palvelun toimittaja
Tallennus	Palvelun toimittaja	Palvelun toimittaja	Palvelun toimittaja
Verkko	Palvelun toimittaja	Palvelun toimittaja	Palvelun toimittaja

Kuten taulukosta voidaan huomata, SaaS-palvelu on käyttäjälle vaivattomin, mutta on täysin palvelun toimittajan kontrolloitavissa. Ohjelmistokehityksessään ohjelmistovalmistajat keskittyvätkin juuri SaaS-palveluiden kehittämiseen (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 29). SaaS:n vastakohtana taas on IaaS-palvelu sekä organisaation oma ja yksityinen pilvipalvelu tarjoavat eniten toimintavapautta. Tässä tapauksessa kuitenkin käyttäjävastuu on myös suurin. PaaS-palvelu onkin näiden kahden vaihtoehdon välimaastossa, eli se antaa palvelun käyttäjälle rajoitetut mahdollisuudet palveluiden ja sovellusten kontrolliin yhdessä palvelun tuottajan kanssa.

3.1 Organisaation vaatimukset käyttöönotossa

Sähköisen taloushallinnon käyttöönotossa tärkeää on huolellinen selvitystyö ja valmisteluvaihe ennen käyttöönottoa (Yrityksen Perustaminen [14.04.2019]). Kurki ym. (2011, 42) pitävät sähköisen taloushallinnon sopimista organisaation strategiaan perusvaatimuksena käyttöönotossa. On huomioitava yrityksen liiketoiminta, oma toimiala ja toimintatapoihin liittyvät vaatimukset. Tietysti myös

yrittäjien liiketoimintaympäristö, työntekijöiden osaaminen ja avainprosessien luonne vaikuttavat. Tärkeää on tunnistaa riskit ja epävarmuustekijät, jotta perussäännöt voidaan määrittää sähköiselle taloushallinnolle ennen käyttöönottoa. Näiden avulla voidaan valita yritykselle sopivat toimintatavat ja keinot. Käyttöönottoprosessissa muodostetaan ja toteutetaan strategia (Järvenpää ym. 2001, 50–51). Mikroyrityksessä on huomioitava, että toiminta tapahtuu ympäristössä, jossa on tarvittavat mahdollisuudet. Jotta hyöty sähköisestä taloushallinnosta oli paras mahdollinen, tulee myös toimittajilla, asiakkailta ja yhteistyökumppaneilla olla tarvittavat resurssit. Yritykselle sopivan ja oikean järjestelmän löytämiseksi onkin Varangan ym. (2017, 4) mukaan varattava reilusti aikaa.

Mikroyrityksessä sähköisen taloushallinnon käyttöönotto on helppoa sen vuoksi, että järjestelmän käyttöä ei tarvitse opettaa usealle henkilölle. Usein nimittäin ainoastaan yrittäjä käyttää järjestelmää yhdessä kirjanpitäjän kanssa. Tämä kuitenkin vaatii yrittäjältä kykyä omaksua uusia ajattelutapoja ja tietoteknistä taitoa. Siihen kuluva aika on siis yksilöllistä (Yrityksen Perustaminen [14.03.2019]). Karjalainen (2007, 78) huomauttaa, että yrittäjän täytyy lisäksi osata tunnistaa turhat rutiinit, jotka poistuvat automaation tieltä. Järvenpää ym. (2001) kehottavat yrittäjää miettimään, minkä taloudellisen panoksen käyttöönotto saa. Siinä määritetään operatiiviset resurssit, joiden avulla taas suoritetaan esimerkiksi oikean ja sopivan ohjelmiston valinta. Järvenpää ym. muistuttavat myös, että käyttöönottoa varten tehty projektisuunnitelma tulee olla muokattavissa käyttöönoton edetessä.

3.2 Käyttöönoton tekniset vaatimukset

Sähköisen taloushallinnon palveluja on paljon eri hintaluokilla, joten uutta ohjelmistoa valittaessa on huomioitava, että valittava järjestelmä vastaa mahdollisimman monipuolisesti yrityksen tarpeisiin toimintaa tehostaessa. Ohjelmiston valintaa ei tulisi siis tehdä pelkästään hinnan perusteella (Kurki ym. 2011, 34–35). Internetissä on sähköisen taloushallinnon käyttöönottoon tarkoitettuja laskutuspalveluja, joiden avulla lähetetään ja vastaanotetaan laskuja. Paras hyöty kuitenkin saadaan sähköisestä ohjelmistosta, jossa voidaan hoitaa kaikki

taloushallinnon osat. Käyttöönottoon tarvitaan Internet, tietokone ja sopimus sähköisestä ohjelmistosta. Lisäksi yrityksen tulee valita verkkolaskujensa välittäjäksi joko pankki tai jokin operaattori (Yrittäjät 2014).

Monet ohjelmistotalot tarjoavat sähköisestä taloushallinnon järjestelmästäan maksutonta testiympäristöä, jossa yritys voi tutustua järjestelmän ominaisuuksiin. Tämä helpottaa yrityksiä tekemään oikeita ratkaisuja järjestelmän suhteen, jotta se vastaa yrityksen tarpeisiin sähköisen taloushallinnon suhteen.

Sähköiseen taloushallintoon siirtyminen ei siis teknisiltä vaatimuksiltaan ole kovin haastavaa eikä vaadi erityistä osaamista (Yrittäjät 2014). Varanka ym. (2017, 32) kehottaa varautumaan teknisiin riskeihin päivittämällä toimintamallit, sopimalla periaatteet ja käyttämällä ajantasaista ja turvallista teknologiaa sähköisen taloushallinnon tukena. Tilitoimistot ovatkin merkittävässä roolissa asiakasyritysten ottaessa käyttöön sähköistä taloushallintoa. Tilitoimiston rooli on ohjata ja tukea käyttöönotoissa ja siihen liittyvissä ratkaisuissa (Kurki ym. 2011, 24).

3.3 Sähköisen taloushallinnon riskit ja haitat

Yrittäjät (2014) pitävät sähköisen taloushallinnon riskien ja haittojen tunnistamista ehtona, jotta sähköisestä taloushallinnosta saadaan suurin hyöty irti. Lisäksi, jos ohjelmisto ja sovellus hankitaan pilvipalveluna, sen riskeistä vastaa palveluntarjoaja. Jos ohjelmisto ei toimi kokonaisuudessaan hyvällä tasolla ja mutkattomasti, ei sähköisestä taloushallinnosta ja sen käyttöönotosta saada kaikkea hyötyä ja säästöä irti (Yrittäjät 2014). Ulkoisesta tietoturvasta huolehtii palveluntarjoaja, joten vastuu sisäisestä tietoturvasta jää käyttäjälle (Varanka ym. 2017, 28). Koivumäki ja Lindfors (2012) korostavat, että haittojen ja riskien tunnistaminen on perusta sähköisen taloushallinnon perussäännöille. Perussääntöjen perusteella valitaan toimintatavat ja keinot, joiden pohjalta arvioidaan ja mahdollisesti muutetaan strategiaa.

Sähköisen taloushallinnon suurimmat säästöt tulevat verkkolaskujen avulla. Luonnollisesti verkkolasku tuo siis välittömiä etuja suurille yrityksille, sillä heillä on usein paljon laskuja. Pien- ja mikroyrityksissä asia ei ole ihan näin yksiselitteinen.

Mikroyrityksissä lähteviä myyntilaskuja on usein melko vähän, jolloin edut eivät ole niin selvästi tunnistettavissa. (Kurki ym. 2011, 32) Sähköisen taloushallinnon etuna kuitenkin on lasku- ja tallennusvirheiden väheneminen, sillä järjestelmät ja liittymät hoitavat prosessoinnin. Taustatietojen oikeellisuus korostuu, koska jos ohjaustiedoissa on virhe, voi korjaaminen operaationa vaatia paljon aikaa ja työtä (Lahti & Salminen 2014, 33).

Riskejä aiheuttaa myös palvelun käyttäjän mahdollinen tietämättömyys, huolimattomuus tai välinpitämättömyys tietojärjestelmää kohtaan, esimerkiksi huonosti suojatut salasanat (Varanka ym. 2017, 29). Varanka ym. pitävätkin epätietoisuutta tietoturvasta ja muista riskeistä syynä hitaalle pilvipalveluiden käyttöönotolle. Pilvipalveluiden suurin osa riskeistä liittyykin tietoturvaan muiden epävarmuustekijöiden lisäksi. Big Data & Pilvipalvelut -teoksessaan Salo (2014) on kerännyt pilvipalveluiden erilaisia riskejä. Kaikkien pilvipalveluiden ominaisuutena on tiedon tallentamista, siirtelyä ja käsittelyä. Tämä luonnollisesti aiheuttaa riskejä tietoturvaan. Lisäksi tiedon pysyvyys ja saavutettavuus pilvipalvelussa aiheuttavat riskejä.

Käyttäjä ei pysty kontrolloida palveluntarjoajan laitteisiin, tiloihin tai henkilöstöön liittyviä turvallisuus- tai muita seikkoja. Siksi Salo (2014) huomauttaakin, että yrityksen tulisi tehdä palveluntarjoajan kanssa tarkoin määritellyt ja täsmälliset sopimukset sekä sisällyttää sopimusehtoihin palvelulupaukset. Epävarmuutta pilvipalveluissa aiheuttaa myös, ettei yrityksellä ole mahdollisuutta arvioida tekniseen toteutukseen liittyviä riskejä, koska palveluntarjoaja ei voi julkaista tietoja tietoturvaan ja kilpailuun liittyvistä syistä. Teknisen toteutuksen riskit ovat siis merkittäviä, mutta näihin yritys ei oikeastaan voi itse varautua. Lisäksi Salo pitää palveluntarjoajan saavutettavuusongelmat huonosta verkkoyhteydestä tai kyvystä tarjota tasalaatuista palvelua yhtenä riskinä sähköisessä taloushallinnossa.

3.4 Sähköisen taloushallinnon tuomat muutokset

Sähköisen taloushallinnon tuoma merkittävin muutos on perinteisen taloushallinnon menneisyyteen katsomisen muuttuminen tulevaisuuteen katsomiseksi, sillä ajantasainen ja täsmällinen raportti on saatavissa vain nappia painamalla (Rämä

2016). Tämä vapauttaa aikaa ja resursseja erilaisiin analyyseihin ja päätöksenteon tukeen (Varanka ym. 2017 30). Tämä huomauttaakin, että sähköisen taloushallinnon perimmäinen idea on tapahtumien kirjaaminen reaaliajassa, eikä jälkikäteen.

Sähköisessä taloushallinnossa laskujen lisäksi tilinpäätökset ja palkkalaskelmat lähetetään vastaanottajalle sähköisesti. Veroilmoitukset, viranomaisraportit sekä muut raportit liikkuvat sähköisenä. Vaikka paljon taloushallinnon osa-alueista voidaankin hoitaa sähköisesti, ei taloushallintoa voida ikinä hoitaa täysin automaattisesti ilman ihmistietämystä. Varanka ym. (2017) antavat esimerkkinä kirjanpitäjän työt. Sähköinen taloushallinto ei voi korvata kirjanpitäjää, sillä laskutuksen perustietokannan hoitamiseen, itse laskutuksen, laskusaamisten perimiseen ja ihmissuhteiden hoitoon sekä yleiseen ajatteluun tarvitaan ihmistä. Taloushallinto on kuitenkin jatkuvassa muutosvaiheessa ja rutiinitöiden määrä vähenee jatkuvasti. Sähköisen taloushallinnon tavoitteena onkin suurin mahdollinen automaatioaste. Alla olevassa kuviossa on esitelty, kuinka taloushallinto Suomessa on muuttunut viime vuosikymmeninä.

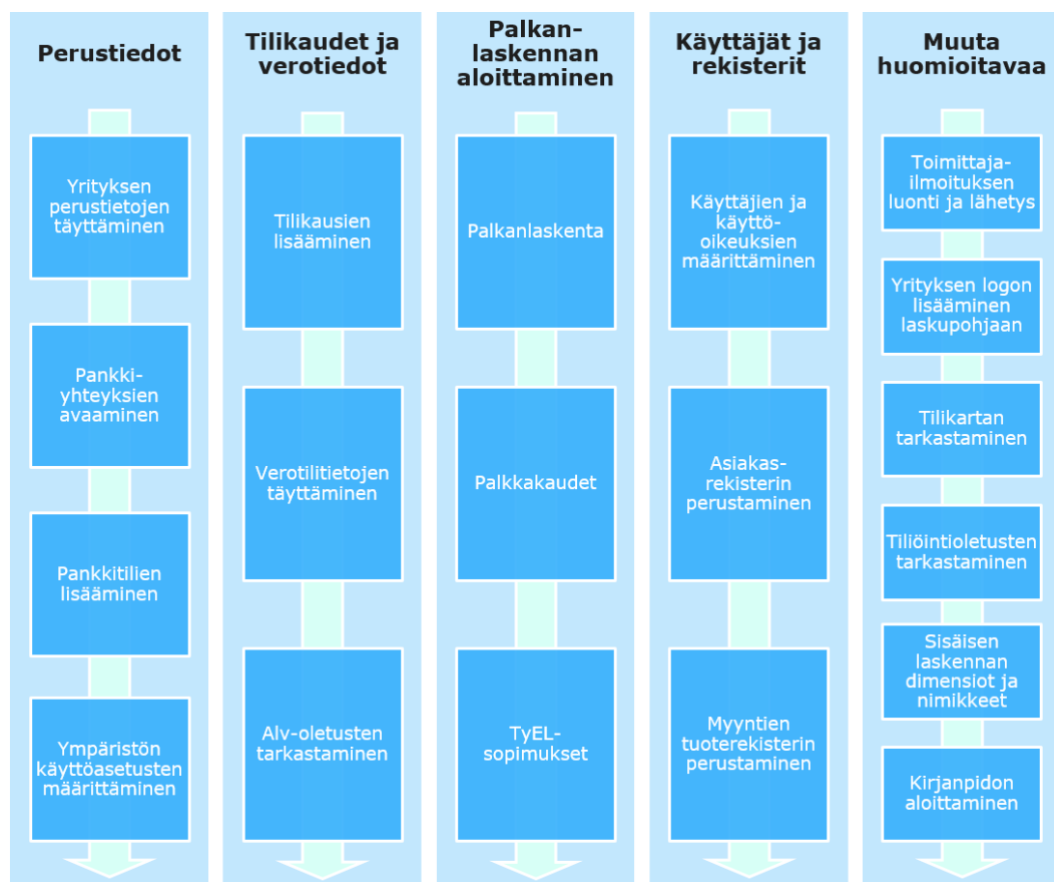
Kuvio 4 Taloushallinnon kehitys Suomessa (Varanka ym. 2018, 15).

Kuviosta voidaan nähdä taloushallinnon kehitys Suomessa 1990-luvun alusta nykyhetken kautta tulevaisuuden ennusteeseen. Muutos on siis ollut merkittävä, mutta tämän hetkinen edistyminen on melko hidasta. Hitaudelle suurin selitys on se, että kaikki yritykset eivät ole halukkaita siirtyä sähköiseen taloushallintoon eikä heillä usein ole teknisiä valmiuksiaan. (Varanka ym. 2018, 15–16). Tulevien vuosien aikana kuitenkin uskotaan sähköisten ratkaisujen kehittyvän kiihtyvällä tahdilla ja niiden hyöty nähdään yhä laajemmin (Yrityksen Perustaminen

[14.03.2019]). Salo (2014) uskookin, että sähköiseen taloushallintoon siirtyminen on edessä kaikilla yrityksillä, jotka haluavat jatkaa toimintaansa.

3.5 Ohjelmistotalon ohjeet käyttöönottoon

Procountor tarjoaa kotisivuillaan ilmaiseksi laajan oppaan sähköisen taloushallinnon käyttöönottoon (Procountor Käytön aloittaminen [18.03.2019]). Oppaassa on ohjeistettu kohta kohdalta käyttöönoton eri vaiheet. Procountorissa on käytössä ”Ohjattu käyttöönotto”. Tämä tarkoittaa, että yrityksen pääkäyttäjän kirjautuessa ensimmäisen kerran Procountoriin avautuu hänelle Ohjatun käyttöönoton tehtävälista. Tehtävälistan otsikoita klikkaamalla pääsee Procountorissa suoraan sille näkymälle, joka pääkäyttäjänä tulisi käydä läpi ja/tai täydentää. Tehtävälistaan on myös liitetty suora linkki suoraan ohjekirjasivulle, johon tehtävälistan aihe liittyy. (Procountor Käytön aloittaminen [18.03.2019]). Alla olevasta kuviosta nähdään Procountorin omat ohjeet käyttöönottoon.

Kuvio 5 Procountorin käyttöönoton vaiheet. (Procountor Käytön aloittaminen [18.03.2019]).

Kuten käyttöönoton vaiheiden kuviosta voidaan nähdä, Procountorin käyttöönotossa yritykselle perustetaan ympäristö ja asetetaan halutut yhteydet kuntoon. Samalla käyttäjien ja kirjanpidon tiedot käydään läpi. Käyttöönotto viimeistellään tuotetiedoilla sekä liikekumppaneiden rekisterillä ja verotiedoilla. (Procountor Käytön aloittaminen [18.03.2019].)

Ohjelmiston käyttöönoton yhteydessä yritykselle voidaan avata verkkolaskuoperaattori OpusCapitan verkkolaskutunnukset liitettäväksi Procountoriin. Tämän lisäksi mahdollista on myös liittää ohjelmistoon pankkien myöntämät Finnvoice-verkkolaskuosoitteet. Sähköisiä laskuja vastaanottaville asiakkaille haetaan ja tallennetaan verkkolaskuosoitteet, jonka jälkeen lähetystavaksi myyntilaskulle valitaan verkkolasku. Lasku liitetietoineen lähtee siis sähköisesti vastaanottajalle nappia painamalla, eli myös myyntilaskujen osalta verkkolaskujen käyttöönotto onnistuu vaivattomasti. Procountor noutaa automaattisesti vastaanotettavat sähköiset ostolaskut, jotka menevät automaattisesti Procountor-ohjelmiston ostoreskontraan, jossa asiatarkastus, hyväksyntä ja maksaminen onnistuu vaivattomasti. Oletustiliöinnin perusteella myös kirjanpito muodostuu automaattisesti. (Procountor Taloushallinto [15.03.2019].)

Procountor uskoo sekä lähettäjän että vastaanottajan hyötyvän verkkolaskuista (Procountor Taloushallinto [15.03.2019]). Niiden vastaanottaminen säästää ensisijaisesti vaivaa, mutta myös aikaa. Vastaanotettu verkkolasku kirjautuu automaattisesti järjestelmän Vastaanotettu-tilaan eikä tällöin manuaalista tallennusta tarvita. Kirjanpitiöviennit ostojen oletustileille syntyvät laskulle automaattisesti. Jos laskulla ja rekisterissä on käytetty samaa koodia, voidaan tuotekoodilla kohdistaa verkkolaskuna saapuneen ostolaskun tuotetiedot automaattisesti ostotuoterekisterissä olevaan tuotteeseen. Procountor lähettää tulleesta laskusta ensimmäiselle asiatarkastajalle sähköposti-ilmoituksen, jos ostolaskujen hyväksymiskierto on asetettu järjestelmässä käyttöön. (Procountor Taloushallinto [15.03.2019].)

4 TUTKIMUS JA SEN SUORITTAMINEN

4.1 Tutkimusote

Empiirinen, eli havainnollinen tutkimus perustuu menetelmiin, jotka on kehitetty teoreettisen tutkimuksen perusteella (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tutkimusmenetelmillä ratkaistaan tutkimusongelma (Kananen 2015, 63) Empiirinen tutkimus voidaan jakaa tyypeihin, esimerkiksi tutkimusotteen mukaan. Tutkimusote voi olla joko kvalitatiivinen eli laadullinen tai kvantitatiivinen eli määrällinen. Sopiva lähestymistapa tutkimukseen valitaan tutkimuksen tarkoituksesta ja tutkimusongelmasta riippuen. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka huomauttavat kuitenkin, ettei kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen poissulje toisiaan eikä niitä pitäisi pitää vastakohtina tai kilpailevina tutkimustapoina. Kananen pitää pääsääntönä tutkimusmenetelmän valinnalle sitä, että mitä vähemmän ilmiöstä tiedetään, sitä todennäköisimmin menetelmäksi valitaan kvalitatiivinen tutkimus.

Kvalitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan laadullista tutkimusta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavan kohteen laatua, merkityksiä ja ominaisuuksia kokonaisvaltaisesti (Koppa 2015). Sitä voidaan toteuttaa monella erilaisella menetelmällä. Menetelmissä kuitenkin Koppa korostaa yhteisinä piirteinä muun muassa kohteen taustan, esiintymisympäristön, tarkoituksen ja merkityksen tutkiminen sekä kieleen ja ilmaisuun liittyvät näkökulmat. Lisäksi sille tyypillistä on epälineaarinen tutkimusprosessi, jossa prosessin pituuden määrää aineiston määrä (Kananen 2015, 69).

Kvantitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan määrällistä tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kuvataan ja tulkitaan tilastojen ja numeroiden avulla tutkimuskohdetta (Koppa 2015). Määrällisessä tutkimuksessa prosessi usein etenee ennalta suunnitellusti vaihe vaiheelta ja ilmiön täytyy olla entuudestaan tuttu (Kananen 2015, 69).

Opinnäytetyössä tutkimusotteeksi on valittu kvalitatiivinen tutkimus, eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen avulla pyritään tukea mikro- ja pienyrityksiä siirtymään sähköiseen taloushallintoon. Tutkimuksen tavoitteena on esitellä, mitä yrityksen

tulee ottaa huomioon käyttöönotossa ja mitä resursseja se vaatii. Tavoitteena on myös kartoittaa sähköisen taloushallinnon riskejä ja haittoja.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä käytetään case- eli tapaustutkimusta. Tarkoituksena on tutkia siis yksityistapaus mahdollisimman tarkasti. Yksityistapauksen tutkimisen perusteella tehdään johtopäätöksiä ja etsitään mahdolliset toimenpidesuositukset sekä yleistyksset. Tutkimuskysymyksiä ovat miksi, miten ja milloin. (Aaltio-Marjosola 1999.)

Tutkimuksen aineistona on käytetty kirjallisia lähteitä ja tutkimuksen tulokset on saatu haastattelemalla Pinta Onnin mikroyrittäjää Onni Oikaria, hänen kirjanpitäjäänsä, eli EH Tilien Eija Honkajuurta sekä Procountorin asiantuntijaa. Haastattelut on toteutettu avoimilla kysymyksillä. Haastatteluissa on kysytty heidän näkökulmaansa sähköiseen taloushallintoon ja sen käyttöönottoon. Selvitetty on myös, kuinka käyttöönoton työnjako jakautuu yrittäjän, kirjanpitäjän ja ohjelmistotalon välillä. Lisäksi on tutkittu, mitä mahdollisuuksia, haasteita ja muutoksia sähköinen taloushallinto tuo toimintaan. Pinta Onnin yrittäjää Onni Oikaria haastateltiin kasvotusten, kirjanpitäjälle Eija Honkajuurelle sekä Procountorin asiantuntijalle lähetettiin kysymykset sähköpostitse.

4.3 Mikroyrityksen esittely

Pinta Onni on vuoden 2015 joulukuussa perustettu maalausalan mikroyritys. Yritystoimintansa se aloitti tammikuussa 2016. Pinta Onnin toimiala on rakennusala ja se on erikoistunut kaikkien kodin pintojen käsittelyyn. Pinta Onni toteuttaaakin asiakkaiden toiveet niin sisä- kuin ulkomaalauksissakin, pintatöissä, eli tapetoinneissa, laatoituksissa, ja lattiapintojen asennuksissa sekä pienimuotoisissa remonteissa niin sisä- ja ulkotiloissa. Toimialueena Pinta Onnilla on Kanta-Häme, Uusimaa sekä Pirkanmaa. (Pinta Onni [15.03.2019].)

Pinta Onnin yrittäjä on yksityinen elinkeinoharjoittaja Onni Oikari. Oikarin koulutus on pintakäsittelyn perustutkinto. Hänen lisäksi yrityksessä työskentelee tällä hetkellä yksi työntekijä. Sesonkityöntekijöitä Pinta Onnilla on kuusi. Taloushallintonsa Pinta Onni on ulkoistanut alusta asti, eli hänellä on kirjanpitäjänä Eija Honkajuuri, EH-Tilit. Mikroyrityksissä usein taloushallinto onkin ulkoistettu, jotta kustannussäästöjen lisäksi yrittäjä saa keskittyä ydinliiketoimintaansa ja sen kehittämiseen (Koivumäki & Lindfors 2012, 30). EH-Tilit palvelee mikroyrityksiä ja tarjoaa laajasti eri palveluita liittyen yritystoimintaan aina henkilöstöhallinnon palveluista yrityksen elinkaarenhallintaan (Finago [22.03.2019]).

4.4 Ohjelmiston esittely

Procountor on Finagon tarjoama täysin sähköinen ohjelmisto. Se soveltuu käyttöön niin tilitoimistoille kuin yrityksille. Sitä voi käyttää missä vain Internet-yhteydellä, sillä se toimii kokonaisuudessaan pilvipalveluna. Yritys voi maksaa ostolaskuja, laatia ja lähettää myyntilaskuja sekä seurata yrityksen ajantasaista talouden tilannetta, milloin ja missä vain. Pilvipalveluna Procountor tarjoaakin yritykselle joustavuutta ja helppokäyttöisyyttä. Procountorissa on sisäänrakennettuna kaikki sähköiseen taloushallintoon tarvittavat yhteydet. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sillä yritys pystyy hoitamaan verkkolaskutuksen lisäksi myös yrityksen kirjanpidon, palkkahallinnon, arkistoinnin ja viranomaisilmoitukset. Myös verkkolasku- ja pankkiyhteydet ovat valmiina Procountorissa. (Procountor Taloushallinto [15.03.2019].)

Procountorin laskutusohjelma sisältää kaikki laskutuksessa ja myyntitapahtumien käsittelyssä tarvittavat työkalut. Laskut voidaan laatia tarpeen mukaan joko suuremmissa erissä tai yksitellen. Laskut kohdistuvat tuote- ja asiakasrekisteriin, mikä mahdollistaa myynnin kattavan seurantaraportoinnin. Myyntilaskujen lähetys tapahtuu Procountorissa aina samasta paikasta riippumatta lähtevätkö laskut verkkolaskuina, sähköpostitse tai tulostuspalvelun kautta. Procountor sisältää sopimukset verkkolaskuoperaattorin ja postin kanssa, joten erillisiä sopimuksia ei tarvitse. Procountorissa on käytössä tapahtumapohjainen veloitus, eli yritys maksaa

laskutusohjelman käytöstä vain todellisen käytön mukaan. (Procountor Taloushallinto [15.03.2019].)

Ostolaskut ja ostoreskontra ovat myös täysin sähköisiä Procountorissa. Laskut voidaan vastaanottaa verkkolaskuina, skannauspalvelun kautta tai tallentaa paperilaskut käsin. Procountor mahdollistaa ostolaskujen monipuolisen hyväksyntäkierron, mutta tälle ominaisuudelle ei mikroyrityksissä ole useinkaan tarvetta. Procountorin käytön ohella ei tarvita erillistä maksuliikenneohjelmaa, sillä kaikki tarvittavat pankkiyhteydet ovat taloushallinnon ohjelmassa valmiina. Ostoreskontra ja kirjanpito päivittyvät automaattisesti sähköisten tiliotteiden pohjalta. Kaikki verkkolaskut tallentuvat sähköiseen arkistoon ja paperilaskut voidaan skannata järjestelmään, jolloin paperisia laskuja ei tarvitse ollenkaan arkistoida. (Procountor Taloushallinto [15.03.2019].)

Procountorin palkanlaskentaohjelma on helppokäyttöinen ja sillä hoituu sekä palkkojen laskeminen ja maksaminen että niihin liittyvät viranomaisilmoitukset täysin sähköisesti. Ohjelma laskee automaattisesti esimerkiksi ennakonpidätyksen sekä työnantaja- ja työntekijämaksut. Erillistä maksuliikenneohjelmaa ei tarvita, sillä Procountorissa onnistuu palkkojen maksaminen suoraan toistuvaissuorituksena. Palkkalaskelmat ohjelma lähettää suoraan palkansaajan sähköpostiin tai niitä voi palkansaaja käydä itse katsomassa palkkojaan ohjelmassa. Palkkatiedot Procountor siirtää automaattisesti taloushallinnon raporteille, kirjanpitoon sekä viranomaisilmoituksille. (Procountor Taloushallinto [15.03.2019].)

Laaditut ja lähetetyt laskut tallentuvat automaattisesti Procountorissa kirjanpitoon sekä myyntireskontraan, joka päivittyy automaattisesti pankista noudettavien sähköisten viitesierrojen ja tiliotteiden mukaan. Kirjanpito taas muodostuu automaattisesti asiakkaan, tuotteen tai tositelajin oletusten mukaisesti. Kirjanpito on siis aina ajantasainen ja lainmukainen. Procountor tuottaa myös kirjanpitolain määräämät tuloslaskelman ja taseen, pääkirjan sekä päiväkirjan. Näin kirjanpito syntyy siis automaattisesti, jolloin kirjanpitäjän työ muuttuu aktiiviseksi ohjaamiseksi ja yhteistyöksi yrittäjän kanssa. Kirjanpitoraporttien lisäksi ohjelmasta on saatavilla myös esimerkiksi tuote- ja asiakaskohtaiset raportit, rahaliikenne- ja maksuraportit sekä kustannuspaikkakohtaiset ja projekteihin liittyvät sisäisen laskennan raportit. (Procountor Taloushallinto [15.03.2019].)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimustuloksissa on esitelty ensiksi Pinta Onnin taloushallinnon nykytilanne, mitä hän odottaa uudelta sähköisen taloushallinnon järjestelmältä sekä miten taloushallinto tulee jatkossa jakautumaan hänen ja kirjanpitäjän välillä. Tutustutaan myös mikroyrittäjän huoliin uuden järjestelmän käyttöönotossa. Tämän jälkeen perehdytään, mitä ovat sähköisen taloushallinnon tuomat muutokset ja riskit niin mikroyrittäjän kuin kirjanpitäjän näkökulmasta. Lopuksi tutustutaan myös kirjanpitäjän näkemykseen sähköisestä taloushallinnosta ja sen käyttöönotosta. Viimeisenä esitellään vielä sekä kirjanpitäjän että Procountorin asiantuntijan näkemys Procountorista ja sen käytöstä. Procountorin asiantuntijana toimii Tero Lehessalo, joka toimii myyntipäällikkönä Accountor Finagossa. Accountor Finago on Procountorin ohjelmistoa tarjoava ohjelmistotalo.

5.1 Pinta Onnin taloushallinnon nykytila

Pinta Onni on ottamassa käyttöön uuden sähköisen taloushallinnon järjestelmän, Procountorin. Procountoriin päädyttiin kirjanpitäjän suosituksesta, sillä EH Tilit, jota Eija Honkajuuri edustaa, on sen yhteistyökumppani. Tällä hetkellä Pinta Onnilla on käytössä Arkhimedes sekä E-tasku. Arkhimedes on pienillä laskumäärillä ilmainen laskutusohjelma, joka siis sopii erityisesti mikroyrittäjille, joilla laskuja ei ole paljoa (Isolta Arkhimedes [26.03.2019]). Pinta Onnin taloushallinto toteutetaan siis tällä hetkellä niin, että yrittäjä Onni Oikari hoitaa laskituksen Arkhimedeksen kautta ja Pinta Onnille saapuneet laskut ja kuitit hän lähettää kirjanpitäjälleen E-taskulla. E-Tasku on kätevä tapa saada tositteet ja kuitit kirjanpitoon (E-tasku [26.03.2019]). Pinta Onnin toiminta on laajentunut, jonka myötä myös taloushallinto vaatii päivitystä.

Sähköinen taloushallinnon järjestelmä Procountor otetaan Pinta Onnilla käyttöön toukokuussa 2019. Sähköisen taloushallinnon osista otetaan käyttöön myynti- ja ostolaskujen käsittely, automaattinen kirjanpito, palkanlaskenta, arkistointi sekä viranomaisilmoitukset. Pinta Onnin mikroyrityksessä työnjako yrittäjän ja kirjanpitäjän kanssa jakautuu niin, että yrittäjä luo Procountorissa laskut, hoitaa

laskutuksen, laskujen maksun ja palkanmaksun sekä ylläpitää asiakasrekisteriä järjestelmässä. Lisäksi kirjanpitoraporttien tarkistus kuuluu yrittäjälle. Kirjanpitäjä huolehtii muista osa-alueista. Pinta Onnin yrittäjällä kuuluu taloushallintoonsa tällä hetkellä aikaa noin 8 tuntia viikossa. Uuteen sähköisen taloushallinnon järjestelmään päätettiin siirtyä juurikin tuon ajan tehostamisen vuoksi. Procountor oli Pinta Onnin valinta, koska kirjanpitäjä suositteli kyseistä järjestelmää. Eija Honkajuuri edustaa EH Tilejä, joka on Procountorin yhteistyökumppani.

5.2 Sähköinen laskutus ja palkkahallinto

Sähköisen taloushallinnon ensimmäinen askel on laskuttamisen sähköistäminen. Pinta Onnilla on ollut käytössä verkkolaskutus Arkhimedeksessä, jonka vuoksi Procountoriin siirtymisessä verkkolaskutus ei vaadi suuria resursseja. Procountor kuten muutkin sähköiset laskutusohjelmat muodostavat verkkolaskun järjestelmään syötettyjen tietojen perusteella. Verkkolaskut toimitetaan operaattorin välityksellä asiakkaiden järjestelmiin, jos he vastaanottavat verkkolaskuja. Muussa tapauksessa laskut lähetetään iPost-kirjeenä, jolloin ne toimitetaan asiakkaalle paperisena (Kurki ym. 2011, 23). Kuluttajille verkkolaskut lähetetään asiakkaan verkkopankkiin. Jotta verkkolaskun lähettäminen on mahdollista, yrityksen täytyy tietää asiakkaiden verkkolaskuosoite. Procountorissa on usean yrityksen verkkolaskutustiedot valmiina ja tiedot ovat siellä kaikkien käyttäjien käytettävissä.

Pinta Onnilla on tällä hetkellä käytössä Procountorin testiympäristö, joka on toimintoiltaan samanlainen kuin virallinen järjestelmäkin. Testiympäristössä kaikki testikäyttäjät käyttävät samaa ympäristöä, joten asiakkaita ja tietoja on järjestelmässä paljon valmiina. Järjestelmässä on mahdollista luoda valmiita laskupohjia eri tuotteille ja palveluille, mutta Pinta Onnin tapauksessa ei ole kannattavaa luoda valmiita laskutettavia töitä järjestelmään, sillä laskutettavat työt vaihtelevat melko paljon. On siis järkevämpää syöttää jokaisesta laskutettavasta työstä tiedot erikseen aina, kun laskutettavaa työtä tulee. Procountorissa laskujen laatiminen on nopeaa, sillä valmiille laskupohjille on yksinkertaista syöttää laskun tiedot, joten laskujen laatiminen on helppoa.

Aiemmin Pinta Onni lähetti useita myyntilaskuja sähköpostitse, mutta suurimmat säästöt ja ennen kaikkea helpotukset laskuttamiseen ovatkin juuri verkkolaskut, jotka lähtevät Procountor-järjestelmästä vastaanottajille. Sähköisen ohjelmiston etu on, että sekä myynti- että ostolaskut ovat samassa ohjelmistossa. Procountorissa Pinta Onni hoitaa kaiken taloushallintoonsa liittyvän, joten talouden seuranta helpottuu huomattavasti käyttöönoton myötä. Yrittäjä Onni Oikari uskookin reaaliaikaisen tiedon saatavuuden olevan suuri etu sähköisessä taloushallinnon järjestelmässä. Oikari jatkaa myös, että vaikka Procountor onkin melko suuri kuluerä, on sen tuomat edut merkittäviä. Erityisesti ajalliset säästöt ovat mikroyrittäjälle tärkeää. Palkkahallinto otetaan myös Procountorista käyttöön, sillä Pinta Onnilla on yrittäjän lisäksi yksi vakituinen työntekijä ja kuusi sesonkityöntekijää.

5.3 Kirjanpito ja raportointi

Pinta Onnilla on ollut koko yrityksen toiminnan ajan ulkoistettu kirjanpitäjä, Eija Honkajuuri. Sama kirjanpitäjä jatkaa myös sähköisen taloushallinnon käyttöönoton jälkeen. Procountor otetaan käyttöön toukokuussa, eli kesken tilikauden, joten avaukset tulee syöttää järjestelmään käsin, koska kirjanpito viime vuodelta ei ole ohjelmistossa tietenkään ajan tasainen. Procountor on järjestelmänä kirjanpitäjälle entuudestaan tuttu, joka helpottaa käyttöönottoa huomattavasti. Yrittäjä suosittelee myös mikroyrityksiä valitsemaan sähköisen taloushallinnon järjestelmäksi sellaisen, joka on kirjanpitäjälle tuttu.

Kirjanpito on ohjelmistossa automaattinen. Ensimmäisellä kerralla ohjelmisto täytyy opettaa tiliöimään oikein esimerkiksi pankkimaksut ja suoraveloitukset, mutta sen jälkeen ohjelmisto tunnistaa ne ja osaa tiliöidä ne automaattisesti. Tämä muuttaa merkittävästi kirjanpitäjän työtä, sillä manuaalinen kirjaaminen vähenee merkittävästi. Sähköisellä kirjanpidolla onkin merkittävä ajallinen hyöty, joten sen vuoksi Eija Honkajuuri suosittelee kaikille asiakkailleen sähköistä taloushallintoa. Kirjanpitäjä lähettää kuukausittain yrittäjälle alv-laskelman, jonka hän jatkossa saa tuotettua suoraan Procountor-järjestelmästä. Tämäkin helpottaa kirjanpitäjän työtä

merkittävästi, lisäksi vapauttaa enemmän aikaa asiantuntijatyölle yhteistyössä yrittäjän kanssa.

Kirjanpitäjä uskoo, että kirjanpito Pinta Onnin mikroyrityksessä helpottuu huomattavasti, kun sähköinen ohjelmisto otetaan käyttöön. Hyödyt ovat nähtävissä niin kirjanpitäjän työssä kuin yrittäjän tiedon saannissa. Reaaliaikainen tieto yrittäjän käytössä on suuri sähköisen taloushallinnon etu. Lisäksi, turha käsin tehty työ poistuu automaattisuuden tieltä, jolloin yrittäjällä vapautuu enemmän aikaa ydinliiketoimintansa hoitamiseen. Yrittäjä kokeekin ajallisen hyödyn olevan merkittävä sähköisen taloushallinnon myötä.

Raportointimahdollisuudet lisääntyvät sähköisen taloushallinnon myötä, sillä erilaisten raporttien tuottaminen on vaivatonta Procountorissa. Lisäksi raportteihin tullaan saamaan lisää syvyyttä esimerkiksi lisäämässä kuukausittaisiin raportteihin vertailuksi koko vuoden laskelmat. Tämä onnistuu helposti sähköisessä raportoinnissa. Testiversiossa mikroyrittäjä onkin tykästynyt hänelle uutena raporttina olevaan kassavirtalaskelmaan, josta hän voi vaivatta arvioida riittäkö tulot menoihin. Myös raportoinnissa ajantasaisuus on siis merkittävä sähköisen taloushallinnon etu.

5.4 Viranomaisilmoitukset

Sähköiset ja automaattiset viranomaisilmoitukset tuovat merkittäviä aikasäästöjä. Yritykset jättävätkin veroilmoituksen sähköisenä, sillä useista kirjanpito-ohjelmista voidaan tuottaa suoraan sähköinen veroilmoitus. Tämä säästää huomattavasti aikaa veroilmoitusta laatiessa (Kurki ym. 2011, 20). Koivumäki ja Lindfors (2012, 88) korostavat kuitenkin kirjanpito- ja verolainsäädännön erovaisuuksia, joista johtuen veroilmoitusta joudutaan usein täydentämään. Procountorissa näin ei kuitenkaan ole, vaan esimerkiksi kausiveroilmoitus on saatavissa suoraan järjestelmästä. Pinta Onnin yrittäjä jättää kausiveroilmoituksen kerran kuussa, vaikka Koivumäki ja Lindfors kertovatkin pienien yritysten mahdollisuudesta jättää kausiveroilmoitus harvemmin. Pinta Onni kuitenkin selvyiden vuoksi jättää ilmoituksen kuukausittain.

Vaikka Pinta Onnilla työskentelee yrittäjän lisäksi vain yksi kokopäiväinen työntekijä, on aikasäästöt myös palkkahallinnon viranomaisilmoituksissa merkittäviä. Kaikki tarvittavat raportit ovat saatavissa järjestelmässä, josta ne sähköisesti lähetetään viranomaisille. Procountorissa on mahdollista, että järjestelmä lähettää viranomaisilmoitukset automaattisesti. Pinta Onni aikoo ottaa tämän toiminnon käyttöön Procountorissa.

5.5 Sähköinen arkistointi

Tällä hetkellä Pinta Onnin kirjanpito tehdään melko perinteisellä tavalla, eli kuitit ja tositteet lähetetään E-taskun kautta kirjanpitäjälle, joka arkistoi tositteet. Procountorissa myynti- ja ostolaskut siirtyvät automaattisesti sähköiseen arkistoon. Jatkossa Pinta Onnin tositteita ei siis arkistoida paperisesti vaan kaikki hoidetaan sähköisesti. Eija Honkajuuren asiakkaat ovat mikro- ja pienyrityksiä, eivätkä kaikki asiakkaat ole kyenneet ottamaan käyttöön sähköistä taloushallinnon ohjelmistoa, joten paperittomuudesta hän ei usko pääsevänsä ikinä täysin eroon. Sähköisen arkistoinnin etuna taloudellisesti on paperikulujen väheneminen. Sähköinen arkistointi tulee myös säästämään aikaa, sillä esimerkiksi vanhojen tositteiden etsiminen on helpompaa sähköisessä muodossa. Lisäksi laskujen seuranta tulee helpottumaan ja Onni Oikari uskoo reaaliaikaisen tiedon helpottavan myös tulevaisuuden suunnittelua.

Fredman (2009) korostaa Audit trailin, eli kirjausketjun aukottomuutta. Aukottoman kirjausketjun on toteuduttava myös sähköisesti arkistoidun kirjanpitoaineiston osalta. Hän jatkaa myös, että kirjanpitoaineiston tulisi olla luettavissa ilman erillistä arkistojärjestelmää, eli aineisto tulisi olla saatavilla esimerkiksi Internet-selaimella tai tekstieditorilla. Tämä on tärkeää, erityisesti ohjelmiston käyttöoikeuden lakatessa esim. ohjelmistotalon tai yrittäjän konkurssin tai muun ongelman vuoksi. Kyseisestä tilanteesta huolimatta kirjanpitoaineisto tulee olla luettavissa. Finago, kuten muutkin ohjelmistotoimittajat huolehtivat edellä mainituista asioita valitessaan tiedostomuotoja esimerkiksi pää- ja päiväkirjoille, jotka arkistoidaan kirjanpitojärjestelmään. Kirjanpitovelvollisen tulee kuitenkin itse huolehtia näistä kysymyksistä esimerkiksi arkistoidessaan muistiotositteita.

Fredman (2009) huomauttaa myös, että kirjanpitovelvollisella itsellään on aina vastuu kirjanpitoaineiston säilytyksestä. Pinta Onnin tapauksessa koko talousohjaus on ulkoistettu tilitoimistolle, jolloin kirjanpitäjä hoitaa sähköisen arkistoinnin. Pinta Onni ja kirjanpitäjä, Eija Honkajuuri, ovat tehneet sopimuksen, jossa on määritetty tietojen luovutuksesta mikroyrittäjän kannalta luotettavalla tavalla.

5.6 Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto

Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto vaatii sähköisen taloushallintojärjestelmän valinnan. Valinnassa tärkeää on varmistaa järjestelmän vastaavuus yrityksen omiin tarpeisiin. Pinta Onnin yrittäjä Onni Oikari kehottaakin tutustumaan rauhassa eri järjestelmien ominaisuuksiin ennen järjestelmän valintaa. Pinta Onnin tapauksessa Procountor on tarpeisiin vastaava järjestelmä. Sähköisen taloushallinnon tarkoituksena on helpottaa taloushallinnon työtä ja vapauttaa aikaa mikroyrittäjän ydin liiketoiminnalle. Työ helpottuu erityisesti, kun kaikki taloushallinnon osat ovat samassa ohjelmistossa ja tämä oli Pinta Onnin yrittäjän vaatimus järjestelmää valitessa. Procountorissa kaikki osa-alueet ovat, joka tekee monipuolisuudellaan järjestelmästä käyttäjäystävällisen. Pinta Onnin tukena valinnassa oli kirjanpitäjä Eija Honkajuuri, joka toimii Finago Accountorissa EH tilien kirjanpitäjänä.

Honkajuuri pitää Procountoria käyttäjäystävällisenä ja yksinkertaisena eikä esimerkiksi jokaisessa työvaiheessa tarvita useampaa hyväksymistä ja tallentamista. Honkajuuri ei tällä hetkellä osaa sanoa mitään kehitettävää ominaisuutta Procountorissa, eli hänen mukaansa kaikki tarvittava yrittäjälle ja kirjanpitäjälle ohjelmistosta löytyy. Tilitoimisto suosittelee yrityksen opettelemaan ohjelman käyttöä, sillä merkittävimmät riskit sähköisessä taloushallinnossa syntyvätkin Honkajuuren mukaan siitä, että yrittäjä ei tunne eikä osaa käyttää järjestelmää. Tilitoimiston kannattaakin selvittää yrittäjän kanssa kuinka paljon aikaa hän on valmis panostamaan opetteluun (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 160). Useat mikroyrittäjät eivät kuulemma halua siirtyä sähköiseen taloushallintoon heti, vaan vaihe kerrallaan ja liikevaihdon kasvaessa. Honkajuuri suosittelee mieltämään olisiko yritykselle paras vaihto ehto siirtyä paperisesta sähköiseen taloushallintoon

vähitellen vai kerralla. Finago tarjoaa Procountorin lisäksi myös erilaisia variaatioita järjestelmistä yrityksille, jotka haluavat siirtyä sähköiseen taloushallintoon vaihe ja taloushallinnon osa-alue kerrallaan.

Pinta Onnin yrittäjä odottaa Procountorin käyttöönoton helpottavan taloushallinnon hoitoa myös esimerkiksi lomalla. Mikroyrittäjänä hänen täytyy usein maksaa laskuja myös lomallaan, joten Procountorin tarjoama mobiilisovellus vastaa yrittäjän tarpeisiin. Procountorin mobiilisovelluksessa pystyy hallita tositteita. Mobiilikäyttö taloushallinnon järjestelmissä on yleistynyt. Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 169) kertovat mobiilitoimintojen mahdollistavan taloushallinnon tehtävien hoitamisen tehokkaammin ja helpommin paikasta ja ajasta riippumatta. Procountorin asiantuntija kertoi, että juurikin kännykkäsovelluksiin liittyen on tullut palautetta niin positiivista kuin kehittämis ehdotuksia. Kehittämis ehdotuksena sovellukseen toivotaan mm. lisää ominaisuuksia. Finago onkin kehittämässä parhaillaan kännykkäsovellustensa toiminnollisuuksia.

Mobiilisovelluksen lisäksi Finago haluaa jatkuvasti kehittää taloushallinto-ohjelmaansa jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä. Tekoäly luo uusia mahdollisuuksia, joita Finagolla tutkitaan aktiivisesti. Lisäksi, ohjelmistokumppanuudet ja niihin liittyvät rajapinnat ovat jatkuvassa kehityksessä. Lehessalo kertookin Accountor Finagolla olevan jo iso joukko ohjelmistokumppaneita ja kumppaniverkosto laajenee koko ajan.

Procountorin käyttöönoton ajankohta valittiin toukokuuksi, koska kirjanpitäjällä oli silloin parhain mahdollisuus osallistua käyttöönottoon. Lisäksi Pinta Onnilla alkaa kesäkuusta vuoden kiireisin sesonki, sillä sesonkityöntekijöiden avulla voidaan työmaita ottaa enemmän hoidettavaksi. Tämän vuoksi toukokuu on ajankohtana Pinta Onnin kannalta paras. Pinta Onnin kirjanpitäjä Eija Honkajuuri suosittelee yrittäjää varautumaan ajoissa ennen sähköiseen taloushallintoon siirtymistä, sillä verkkolaskuosoitteen muutokset vaativat yrittäjältä paljon aikaa. Lisäksi myös pankkitiliotteiden toimittamisessa voi tulla katkoksia ja näihin muutoksiin yrittäjän tulee varautua ajoissa. Kirjanpitäjän kannalta hän kertoo, että käyttöönotto voidaan tehdä käytännössä missä vaiheessa tilikautta vain, mutta kesken tilikauden siirtyminen on haastavampaa. Haastavammaksi sen tekee tilitapahtumien siirtämisen uuteen järjestelmään vanhasta järjestelmästä, sillä jokainen ohjelma

käsittelee tilitapahtumat eri lailla. Tällaisista erilaisista tilitapahtumista hän nostaa esimerkkinä alv-kirjaukset.

Käyttöönottoon päädyttiin myös, koska yhä useammalla Pinta Onnin toimittajista on käytössä sähköinen taloushallinto, joten yhteistyö heidän kanssaan helpottuu Procountorin käyttöönoton myötä. Yhtenä käyttöönoton syynä voidaan pitää kirjanpitäjän halua manuaalisen työn vähentämiselle asiantuntijatyön edestä. Näin aikaa vapautuu enemmän kirjanpitäjän ja yrittäjän väliselle yhteistyölle mikroyrityksen taloudesta keskusteltaessa ja kirjanpitäjän rooli yrittäjän oikeana kätenä kasvaa merkittävästi. Pinta Onnin kirjanpitäjä Honkajuuri kertookin sähköisen taloushallinnon muuttavan kirjanpitäjän työtä merkittävästi juuri rutiinityön nopeutuessa ja helpottuessa. Honkajuuri kertoo, että sähköisen taloushallinnon myötä moni turha työvaihe jää pois, kuten mapittaminen, tulostaminen, mapitus tilikauden päätyttyä, kopiot ja postitus. Lisäksi hän pitää asioiden, kuten milloin lasku on maksettu tai milloin suoritus on tullut tilille, tarkastusta helpompana.

Vaikka sähköinen taloushallinto itsessään säästää kirjanpitäjän aikaa ja rahaa, tarvitsee yrittäjät usein erityisesti aluksi neuvontaa järjestelmän käytöstä joko puhelimesta tai henkilökohtaisesti. Sähköisen taloushallinnon myötä Honkajuuri ehtii keskustella yrityksen toiminnasta ja tulevaisuuden suunnitelmista enemmän, jolloin nimenomaan yhteistyö yrittäjän ja kirjanpitäjän välillä korostuu.

Pinta Onnin ottaessa Procountoria käyttöön kirjanpitäjä huolehtii sopimuksista Finagon kanssa ja perustaa yrityksen järjestelmään. Kirjanpitäjä myös syöttää käyttöönottoon vaadittavat tiedot järjestelmään sekä huolehtii pankkiyhteysvaltuuksista. Yrittäjän vastuulle jää asiakasrekisterin perustaminen järjestelmään sekä yhteistyökumppaneiden verkkolaskutietojen selvittäminen. Asiakasrekisterissä on tiedot asiakkaiden nimistä ja osoitteista. Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 54) suosittelevat ylläpitämään asiakasrekisteriä konsernin moniyritysympäristössä kaikille yhtiöille yhtenäisenä. Näin asiakas on yhdellä perustamisella kaikkien yhtiöiden käytössä. Vaikka työnjako mikroyrittäjän ja kirjanpitäjän välillä on käyttöönotossa melko selkeä, auttaa kirjanpitäjä kuitenkin yrittäjää tarvittaessa kaikissa vaiheissa. Sähköiseen taloushallintoon siirtyminen on siis käytännössä melko helppoa, sillä apu niin käyttöönottoon kuin järjestelmän käyttöön on lähellä ja saatavilla.

Pinta Onnin yrittäjä kertoi Procountorin aloitusnäkyvän olevan ensikertalaiselle melko epäselvä aluksi. Varsinkin, kun hän oli tottunut Arkhimedeksen aloitusnäkyvään, joka on hyvin yksinkertainen ja simppeli. Tosin eroa selittää se, että Procountorissa toiminnollisuuksia on huomattavasti enemmän kuin Arkhimedeksessä. Hän uskookin, että monipuolisuus tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia mikroyrittäjälle hyödyntää sähköistä taloushallintoa. Hän kuitenkin suosittelee mikroyrittäjälle kirjanpitäjää, joka tuntee järjestelmän hyvin. Tämä helpottaa käyttöönottoa ja käyttöä huomattavasti. Sekä Oikari että Honkajuuri suosittelevat yrittäjän tutustumaan eri tarjolla oleviin järjestelmiin ja niiden toiminnollisuuksiin huolella ennen käyttöönottoa. Monet ohjelmistotalot tarjoavat ohjelmistostaan demoversioita, johon kannattaa tutustua. Demoversioissa voi pääsääntöisesti harjoitella esimerkiksi laskujen tekoa ja raporttien hakua.

5.7 Finagon tarjoama tuki Procountorin käyttöönotossa

Sähköisen taloushallinnon käyttöönotossa oleellista on huomioida mahdollisuuksien lisäksi sen vaatimat resurssit. Yrittäjä uskoo, että vaadittava resurssi käyttöönotolle on aika. Koska Pinta Onnin tapauksessa yrittäjä on ainoa, joka ohjelmistoa kirjanpitäjän lisäksi käyttää, ei työntekijöiden koulutukselle tarvitse järjestää aikaa. Yrittäjän kuitenkin tulee itse tutustua järjestelmään ja perehtyä sen toiminnollisuuksiin. Procountorin asiantuntija pitää Procountorin hyvinä puolina sen kokonaisvaltaisesti taloushallintoon liittyviä toiminnollisuuksia. Kokonaisvaltaisilla toiminnollisuuksilla tarkoitetaan esimerkiksi myynti- ja ostolaskuja, kirjanpitoa, palkkahallintoa, sähköistä arkistointia sekä raportointia. Procountorista on mahdollista saada reaaliaikaisia raportteja, sillä se on nykyaikainen pilvipohjainen ohjelma, johon sekä yrityksellä että tilitoimistolla on reaaliaikainen pääsy.

Yrittäjä odottaa sähköisen taloushallinnon tuovan hyötyjä mikroyritykselleen. Hän odottaa, että kiitteen kierrättäminen vähenee, paperi ja manuaalinen työ vähentyy sekä paperisen arkistoinnin päättyminen. Lisäksi hän uskoo reaaliaikaisuuden helpottavan yritystoimintaa, sillä reagointi ja ennustaminen helpottuu. Myös ajalliset hyödyt ovat yksi suurimmista syistä, jonka takia täysin sähköiseen taloushallintoon siirrytään.

Procountorin asiantuntija Lehessalo ohjeistaa mikroyrittäjiä huomioimaan sähköisen taloushallinnon käyttöönotossa erityisesti pankkiyhteysvaltuuksien tekemistä. Se on ohjelmiston käyttöönotossa tärkeä työvaihe, jossa valtuutuksella linkitetään yrityksen pankkitili ja Procountor keskenään. Linkityksen avulla maksaminen onnistuu suoraan Procountorista ja myyntireskontra päivittyy automaattisesti. Procountor tarjoaa ohjekirjassaan ohjeet valtuutuksen tekemiseen. Lisäksi heidän kouluttajansa sekä asiakaspalvelu tarjoavat apua valtuutuksien tekemisessä. Procountorin käyttöön liittyvä asiakaspalvelu on maksutonta ja auttaa Procountorin käytön eri vaiheissa. Asiakaspalvelun tavoittaa joko soittamalla, sähköpostitse tai chatin kautta.

Procountorin käyttöönotossa Finago tukee monipuolisilla koulutuksilla. Koulutuspaketteja on tarjolla niin yrittäjälle kuin tilitoimistollekin. Koulutukset ovat kullekin yritykselle räätälöityjä eivätkä niin sanotusti massakoulutuksia. Procountoria käyttävillä yrityksillä on myös mahdollisuus tilata lisäkoulutusta ohjelman käytöstä. Koulutusten avulla Finago haluaa varmistaa, että sekä yritys että tilitoimisto osaavat käyttää Procountoria parhaalla mahdollisella tavalla ja näin saavan kaiken hyödyn irti sen toiminnollisuuksista. Lisäksi Finagon nettisivuilta löytyy kattava ohjekirja käyttöönottoon ja heidän asiakaspalvelunsa auttaa myös.

Finagon lisäksi myös tilitoimisto tarjoaa henkilökohtaista tukea niin käyttöönotossa kuin sähköisen taloushallintojärjestelmän käytössä. Tukea on mahdollista saada puhelimitse tai sähköpostitse. Honkajuuri itse auttaa esimerkiksi pankkiyhteysvaltuuksissa, asiakkaiden perustamisessa järjestelmään ja raporttien hakemisessa. Honkajuuri kokeekin, että on tilitoimiston velvollisuus huolehtia, että yrittäjä saa valitsemastaan sähköisestä taloushallinnon järjestelmästä kaiken hyödyn irti, joten tilitoimisto auttaa myös koko järjestelmän kokonaisvaltaisessa hyödyntämisessä.

Alla olevissa taulukoissa on tiivistettynä ja jaoteltuna mikroyrittäjän, kirjanpitäjän ja ohjelmistotalon/Procountorin roolit sähköisen taloushallintojärjestelmän valinnassa, käyttöönotossa ja käytössä.

Taulukko 2. Mikroyrittäjän rooli sähköisessä taloushallinnossa.

	Järjestelmän valinta	Käyttöönotto	Käyttö
Yrittäjä	<ul style="list-style-type: none"> - Huolellinen selvitystyö ja valmisteluvaihe - Haastaa pankkien, verkkolasku-operaatioiden ja järjestelmien hinnat - Kilpailuttaa hinnat, palvelualltiuden sekä asiantuntemuksen - Tunnistaa riskit ja epävarmuustekijät - Muodostaa strategian - Valitsee järjestelmän 	<ul style="list-style-type: none"> - Toteuttaa strategian - Rekistörointi järjestelmään - Luo kirjanpitäjälle oikeudet järjestelmään - Pankin kanssa sopimus OpusCapitasta - Järjestelmän käytön opettelu - Yhteistyö-kumppaneiden verkkolaskutietojen selvittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Luo laskut, hoitaa laskutuksen, laskujen ja palkkojen maksun - Ylläpitää asiakasrekisteriä - Tarkastaa kirjanpitoraportit

Taulukko 3. Kirjanpitäjän rooli sähköisessä taloushallinnossa.

	Järjestelmän valinta	Käyttöönotto	Käyttö
Kirjanpitäjä	<ul style="list-style-type: none"> - Selvittää yrittäjän valmiuden uuden järjestelmän opetteluun - Selvittää, haluaako yrittäjä siirtyä uuteen järjestelmään kerralla vai osio kerrallaan - Tukee yrittäjää valinnassa kokemuksillaan 	<ul style="list-style-type: none"> - Kesken tilikauden tehdessä käyttöönotossa siirtää tilitapahtumat vanhasta järjestelmästä uuteen järjestelmään - Opettaa ohjelmistoa tiliöimään oikein esim. pankkimaksut ja suoraveloitukset - Huolehtii sopimuksesta ohjelmistotalon kanssa, perustaa yrityksen järjestelmään - Syöttää käyttöön vaadittavat tiedot ja huolehtii pankki-yhteysvaltuuksista - Asiakasrekisterin perustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Lähettää kuukausittain yrittäjälle alv-laskelman - Toimii yrittäjän tukena ja oikeana kätenä - Huolehtii sähköisen arkistoinnin oikeellisuudesta - Neuvoa järjestelmän käytössä - Velvollisuus huolehtia, että yrittäjä saa valitsemastaan sähköisestä taloushallinnon järjestelmästä kaiken hyödyn irti

Taulukko 4. Ohjelmistotalon/Procountorin rooli sähköisessä taloushallinnossa.

	Järjestelmän valinta	Käyttöönotto	Käyttö
Finago/ Procountor	<ul style="list-style-type: none"> - Voi tarjota maksuttoman testiympäristön - Tarjoaa mahdollisuuksia kerralla tehtyyn käyttöönottoon tai vaihe kerrallaan tehtyyn 	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjoaa oppaan käyttöönottoon - ”Ohjattu käyttöönotto” - Perustaa yritykselle ympäristön - Asettaa halutut yhteydet kuntoon - Käy käyttäjien ja kirjanpidon tiedot läpi - Lisää tuotetiedot, liikekumppaneiden rekisterin ja verotiedot - Hakee ja tallentaa verkkolaskuosoitteet - Noutaa automaattisesti vastaanotettavat sähköiset ostolaskut → menevät automaattisesti kirjanpitoon - Maksuton asiakaspalvelu puhelimitse, sähköpostitse tai chatin kautta 	<ul style="list-style-type: none"> - Jatkuvaa ohjelmistokehittämistä asiakkaiden tarpeisiin ja kehitysehdotuksiin - Noutaa automaattisesti vastaanotettavat sähköiset ostolaskut → automaattisesti kirjanpitoon - Automaattinen kirjanpito asiakkaan, tuotteen tai tositelajin oletusten mukaisesti - Tuottaa kirjanpitoraportit + muita raportteja - Huolehtii kirjanpitoaineiston saatavuudesta ja pysyvyydestä - Maksuton asiakaspalvelu puhelimitse, sähköpostitse tai chatin kautta - Tarjoaa monipuolisia koulutuksia

5.8 Luotettavuuden arviointi

Tutkimusta voidaan pitää onnistuneena, jos se vastaa tutkimuskysymyksiin luotettavasti (KAMK [16.03.2019]). Luotettavuutta mitataan reliabiliteetilla ja validiteetilla ja niiden avulla myös pyritään vähentämään virheitä (Kananen 2015, 338). Reliabiliteetilla tarkoitetaan pysyvyyttä. Se viittaa täsmällisyyteen, johdonmukaisuuteen, tarkkuuteen ja sen tulee antaa tarkkoja tuloksia. Reliabiliteetti viittaa myös kykyyn antaa tarkkoja tuloksia. Reliabiliteettia arvioidaan mittarin pysyvyydellä, vastaavuudella ja sisäisellä johdonmukaisuudella. Käytännössä tämä tarkoittaa, että toistuvissa mittauksissa samalla mittarilla tehdyt tutkimukset tulisi antaa samat tulokset riippumatta ulkopuolisista tekijöistä (KAMK [16.03.2019]).

Validiteetilla tarkoitetaan pätevyyttä. Se viittaa tutkimustulosten tarkkuuteen ja siihen, kuinka johtopäätökset vastaavat todellisuutta, josta ne on saatu. Validiteetilla tarkoitetaan myös mittarin kykyä mitata juuri oikeaa asiaa (Kananen 2015, 343). Validiteettia arvioidaan mittarin mittauskyvyn, tutkimuskysymysten sisällön kattavuuden ja tulosten ennusteisuuden avulla sekä tutkitaan myös mittarin laajuutta ilmiötä mitattaessa (KAMK [16.03.2019]).

Opinnäytetyön tarkoituksena on tukea mikroyrittäjiä sähköisen taloushallinnon käyttöönottoprosessissa. Suoritetulla tutkimuksella saatiin vastauksia tutkimuskysymyksiin, -tehtäviin ja -tavoitteisiin. Tutkimuksen luotettavuutta parantaa se, että opinnäytetyön kirjoittaja on aiemmin työskennellyt yrityksessä, jossa sähköinen taloushallinto on otettu käyttöön, ja on ollut lisäämässä kyseisen yrityksen automaatioastetta. Tutkimuksessa on haastateltu kolmea sähköisen taloushallinnon toimijaa, joiden näkökulmasta tuloksia on tarkasteltu. Vastaukset ovat linjassa keskenään, joten tutkimusta voidaan pitää luotettavana. Kananen (2015, 355) korostaakin, että luotettavuutta arvioitaessa yksi havaintoyksikkö ei riitä.

6 YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

Sähköisen taloushallinnon yleistyessä täytyy myös pien- ja mikroyritysten pysyä muutoksessa mukana. Sähköinen taloushallinto on siis lähes välttämätön yritykselle, joka haluaa vielä muutaman vuoden päästä pyörittää menestyvää liiketoimintaa. Sähköisen taloushallinnon myötä myös taloushallinnon ulkoistaminen on yleistynyt entisestään, mutta kirjanpitovelvollinen on kuitenkin aina itse vastuussa yrityksensä kirjanpidosta ja totuudenmukaisesta taloushallinnosta. Tämän vuoksi yrittäjän on tärkeää ymmärtää sähköisen taloushallinnon tuomat muutokset ja lain vaatimukset. Opinnäytetyön tarkoituksena olikin alentaa pien- ja mikroyrittäjien kynnystä ottaa sähköinen taloushallinto käyttöön ja esitellä huomiota vaativat siirtymäkohdat. Käyttöönotto sisältää muutamia riskejä, joista merkittävin on, ettei yrittäjä tutustu uuteen järjestelmäänsä riittävän hyvin, jonka vuoksi virheitä tapahtuu, jotka aiheuttavat riskejä. Yrittäjän on siis varattava riittävä aika ensinnäkin eri järjestelmiin tutustumiseen, jotta osaa valita yrityksen tarpeisiin vastaavan järjestelmän, ja toisekseen aikaa järjestelmän käyttöön tutustumiseen. Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 49) muistuttavatkin, että tärkeää on huolellinen selvitystyö ja valmisteluvaihe ennen käyttöönottoa.

Kirjanpitolain uudistus Suomessa vuonna 1998 salli taloushallinnon osa-alueiden hoidon sähköisesti Internetin välityksellä, jolloin taloushallinto ottikin merkittäviä askelia kehityksessä. Euroopan neuvoston ja parlamentin tilinpäätösdirektiivi uudisti kirjanpitolakia jälleen vuonna 2016. Tuolloin pienyhtiöiden kokorajoja muutettiin ja syntyi uusi kokoluokka, mikroyritys. Mikroyritys on siis virallisena käsitteenä melko tuore. Vuoden 2016 kirjanpitolain uudistuksen myötä pienten yhtiöiden raportointivelvoitteita helpotettiin ja tämä oli merkittävä helpotus juurikin mikroyrityksille.

Verkkolaskutus on usein sähköisen taloushallinnon ensimmäinen askel. Suomessa useimmat yritykset vastaanottavat ja lähettävät vain verkkolaskuja. Verkkolaskut tuovat tehokkuuden lisäksi myös säästöjä esim. postikulujen vähentyessä. Niin osto- kuin myyntilaskujen sähköiseen käsittelyyn yritys tarvitsee taloushallinnon järjestelmän, jossa on verkkolaskuvalmius, sekä operaattorisopimuksen. Vaikka verkkolaskut ovat merkittävä osa taloushallinnon sähköistämistä, Kurki ym. (2011)

kuitenkin huomauttavat verkkolaskutuksen olevan vain sähköisen taloushallinnon jäävuoren huippu.

Verkkolaskutus mahdollistaa automatisoidun kirjanpidon edellyttäen, että yrityksellä on käytössä sähköinen taloushallintojärjestelmä. Automaattinen kirjanpito onkin yksi sähköisen taloushallinnon olennaisista osista. Kirjanpitoa voidaan pitää yhteenvedona kirjanpitovelvollisen taloudellisista tapahtumista. Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 61) pitävät ajantasaista kirjanpitoa automatisoidun kirjanpidon yhtenä tärkeimpänä etuna. Automatisoidussa kirjanpidossa yrityksen tulisi pyrkiä kaikissa taloushallinnon rutiineissa minimoimaan käsin tallennettavien tositteiden määrä. Näin sähköisestä taloushallinnosta saadaan myös kirjanpidon osalta suurin hyöty. Verkkolaskut ja automaattinen kirjanpito mahdollistavat sähköisen arkistoinnin. Sähköinen arkistointi on yksi taloushallinnon peruspilareista. Se onkin yritykselle merkittävä säästö- ja tehostamiskohde. Lisäksi merkittäviä sähköisen taloushallinnon etuja on huomattavissa myös palkkahallinnossa ja viranomaisilmoituksissa.

Käyttöönnotossa tärkeää on huomioida, että yrityksen vallitseva ja kehittyvä käytännön toiminta on perustana valittaessa uutta järjestelmää. Järvenpää (2001, 25) korostaakin, että sähköisen taloushallinnon tulee sopia yrityksen strategiaan ja käyttöönottoprosessissa muodostetaan ja toteutetaan strategia. Mikroyrityksen ottaessa uutta järjestelmää käyttöön työ jakautuu usein yrittäjän, kirjanpitäjän ja ohjelmistotalon välillä. Jokaisella on ennen käyttöönottoa, käyttöönotossa ja järjestelmän käytössä oma roolinsa.

Mikroyrityksessä uuden järjestelmän käyttöönotto on osaltaan helpompaa kuin isossa yrityksessä, sillä usein järjestelmää käyttää vain yrittäjä, eikä käyttöä tarvitse opettaa muille. Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto ei myöskään vaadi teknisiltä vaatimuksiltaan paljoa, sillä käyttöönotossa tarvitaan vain Internet, tietokone ja sopimus sähköisestä ohjelmistosta. Lisäksi täytyy valita verkkolaskujen välittäjäksi joko jokin operaattori tai pankki. Koivumäki ja Lindfors (2012, 66) kuitenkin korostavat, että haittojen ja riskien tunnistaminen on perusta sähköisen taloushallinnon perussäännöille. Riskeihin voidaan kuitenkin varautua ja Salo (2014, 12) kehottaa tekemään tarkoin määritellyt ja täsmälliset sopimukset ohjelmistotalon kanssa. Sopimusehtoihin olisi hänen mielestään hyvä sisällyttää

myös palvelulupaukset. Sähköisestä ohjelmistosta saadaan parhain hyöty, jos kaikkien taloushallinnon osien hoitaminen onnistuu järjestelmässä.

Monet syyt vaikuttivat Pinta Onnin siirtymiseen sähköiseen taloushallintoon. Näitä syitä olivat esimerkiksi liiketoiminnan tehostaminen taloushallinnon sähköistämisen avulla, kirjanpitäjän manuaalisen työn vähentäminen sekä ajalliset säästöt. Sähköisellä taloushallinnolla tarkoitetaan paljon muutakin kuin verkkolaskujen vastaanottamista ja lähettämistä. Se on kattava kokonaisuus, joka huomio osto- ja myyntilaskujen käsittelyn, palkanlaskennan, arkistoinnin, viranomaisilmoitukset ja kirjanpidon.

Taloushallinto on jatkuvassa muutoksessa ja rutiinitöitä pyritään vähentämään jatkuvasti. Sähköisen taloushallinnon tavoitteena onkin suurin mahdollinen automaatioaste, joten parhain hyöty järjestelmästä saadaan, jos siinä onnistuu kaikkien taloushallinnon osien hoitaminen. Siirtyminen sähköiseen taloushallintoon luo uusia haasteita mutta tuo mukanaan myös mahdollisuuksia. Työ muuttuu joustavammaksi eikä maantieteellisellä sijainnilla ole enää merkitystä, joka taas edesauttaa markkinoiden globalisoitumista. Sähköinen taloushallinto myös mahdollistaa taloushallinnon hoitamisen etänä ja helpottaa yritysten välistä yhteistyötä. Etätöiden myötä myös mobiilisovellusten merkitys kasvaa, joten ohjelmistotalojen tulee pysyä mukana kehityksessä. Tähän kysyntään Procounor pyrkiikin tuotekehityksessään vastaamaan.

Ajantasaisuus on kaiken kaikkiaan sähköisen taloushallinnon yksi suurimmista hyödyistä. Tulevaisuuden ennustaminen on entistä helpompaa ja siitä on enemmän liiketoiminnalle hyötyä pelkkien historiatietojen tutkimisen sijaan. Historiatiedot, nykyhetki ja tulevaisuuden ennuste ovat kokonaisuus, jonka sähköinen taloushallinto tarjoaa. Sekä Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 3) että Koivumäki ja Lindfors (2012, 39) kertovatkin sähköistymisen myötä taloushallinnon painatuksen siirtyvän historiatietojen muodostamisen ja raportoinnin sijasta tulevan ennustamiseen ja toiminnan ohjaamiseen ennusteiden pohjalta. He myös jatkavat, että ajantasainen raportointi mahdollistaa nopean reagoinnin eri tilanteissa.

Tässä opinnäytetyössä yhdistyy kolmen käyttöönoton kannalta keskeisen toimijan näkökulma. Työn tutkimustulokset perustuvat siis mikroyrittäjän, kirjanpitäjän ja

ohjelmistotalon tarjoaman järjestelmän asiantuntijan haastatteluihin. Näin tutkimusta voidaan pitää luotettavana, sillä tulokset perustuvat kaikkien kolmen toimijan ajatuksiin ja kokemuksiin. Sähköisen taloushallinnon myötä yhteistyö yrittäjän ja kirjanpitäjän välillä on muuttunut. Työn myötä on myös huomattava, että yrittäjä voi saada merkittävää tukea järjestelmän käytössä ohjelmistotalolta. Näin näiden toimijoiden yhteistyö tiivistyy ja ohjelmistotalon tarjoama järjestelmä ja siihen liittyvän tuen arvo kasvaa. Yrittäjän kannattaa siis tutkia myös järjestelmän lisäksi ohjelmistotalon tarjoamaa tukea käyttöönottoon ja käyttöön. Näin varmistetaan, että valituksi tulee järjestelmä, joka vastaa yrityksen tarpeita ja odotuksia. Pinta Onnin tapauksessa kyseinen järjestelmä oli Procountor.

Pinta Onnille sähköinen taloushallinto tuo todennäköisesti vain pieniä kustannussäästöjä, mutta aikasäästöt ovat merkittäviä. Pinta Onnin yrittäjä kuitenkin uskoo, että aikasäästöt ovat mikroyrittäjälle lähes yhtä tärkeitä kuin kustannussäästöt. Sähköinen taloushallinto on yrityksille lähes pakollinen, jos he haluavat toimintaansa jatkaa vielä vuosia. Tämän vuoksi myös mikroyrittäjien tulisi ottaa se käyttöön, jotta liiketoiminta voisi jatkua, vaikka se iso kustannus onkin. Käyttöönoton myötä myös yhteistyö suurempienkin toimittajien kanssa voi jatkua, sillä verkkolaskujen vastaanottokyky on useimmilla suurilla yrityksillä ehtona yhteistyölle. Tämän vuoksi sähköinen taloushallinto maksaa siitä aiheutuneita kustannuksia myös takaisin.

Tekninen kehitys on viimeisten vuosikymmenten aikana ollut nopeaa. Tulevaisuuden näkymät luovat valtavia mahdollisuuksia sähköisen taloushallinnon näkökulmasta. Sähköisen taloushallinnon myötä toimialoja katoaa, joka aiheuttaa työttömyyttä, ellei muutokseen valmistauduta. Salo (2014, 6) ehdottaakin työttömyyden estämistä koulutus- ja työmarkkinoiden joustavuuden lisäämisellä. Lisäksi hän korostaa innovaatioiden ja osaamisen merkityksen kasvamista työntekijöitä valitessa. Yhteiskunnan tulisi luoda mahdollisimman hyvät puitteet innovaatioiden kukoistamiselle ja meidän tulisi tarttua sähköisen taloushallinnon tuomiin mahdollisuuksiin ja olla mukana kehityksen kärjessä.

LÄHTEET

- Aakula, K. 2014. Paperisen ja sähköisen taloushallinnon prosessien vertailua. [Verkkajulkaisu]. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalouden yksikkö, taloushallinto. Opinnäytetyö. [Viitattu 18.03.2019]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/86147/Aakula_Kreetta.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Aaltio-Marjosola, I. 1999. Case-tutkimus metodisena lähestymistapana. [Verkkajulkaisu]. Metodix. [Viitattu 16.03.2019]. Saatavana: <https://metodix.fi/2014/05/19/aaltio-marjosola-casetutkimus/>
- Airikainen, K. 2013. Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto tilitoimistossa, Case: Tilitoimisto X Oy. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden, yrittäjyyden ja ravitsemisalalan yksikkö, liiketalouden koulutusohjelma, laskentatoimen suuntautumisvaihtoehto. [Viitattu 18.03.2019]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/57411/Airikainen_Kirsi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Blom, L. 2018. Sähköinen taloushallinto mikroyritykselle. [Verkkajulkaisu]. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalouden yksikkö, taloushallinto. Opinnäytetyö. [Viitattu 18.03.2019]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/157930/Blom_Leena.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- E-Tasku. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 26.03.2019]. Saatavana: <https://www.etasku.fi/etusivu/>
- Finago. Ei päiväystä. EH Tilit. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.03.2019]. Saatavana: <https://finago.com/fi/tilitoimisto/ehtilit/>
- Fredman, J. 27.01.2009. Kirjanpitoaineiston elektroninen arkistointi. [Verkkajulkaisu]. Tilisanomat. [Viitattu 25.-26.02.2019]. Saatavana: <https://tilisanomat.fi/yleiset/kirjanpitoaineiston-elektroninen-arkistointi>
- Isolta Arkhimedes. Ei päiväystä. Laskutusohjelma yrittäjälle. [Verkkosivu]. [Viitattu 26.03.2019]. Saatavana: <https://www.isolta.fi>
- Isolta. Ei päiväystä. Sähköisen laskun matka sinulta asiakkaallesi. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.02.2019]. Saatavana: <https://www.isolta.fi/ominaisuudet/sahkoinen-laskutus>
- Joukanen, A. 2011. Sähköinen taloushallinto Etelä-Hämeen Tilikeskus Oy:ssä. [Verkkajulkaisu]. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma, laskennan ja rahoituksen suuntautumisvaihtoehto.

Opinnäytetyö. [Viitattu 18.03.2019]. Saatavana:
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/35088/opinnaytetyo_joukanen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Järvenpää, M., Partanen, V. & Tuomela, T-S. 2001. Moderni taloushallinto – Haasteet ja mahdollisuudet. Helsinki: Edita Oyj.

Kaarlejärvi, S. & Salminen, T. 2018. Älykäs taloushallinto: Automaation aika. Helsinki: Alma Talent.

KAMK. Ei päiväystä. Luotettavuus. [Verkkosivu]. Kajaanin ammattikorkeakoulu. [Viitattu 16.03.2019]. Saatavana:
<https://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Luotettavuus?refreshTree=0&contentId=6311f696-3ebe-4ab2-9d95-6b9739294ecf#>

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas – Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karjalainen, N. 2000. Sähköinen liiketoiminta – haaste strategialle. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Kinnunen, J., Laitinen, E.K., Laitinen, T., Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2006. Mitä on yrityksen taloushallinto? 3. painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Koivumäki, J. & Lindfors, H. 2012. Pk-yrityksen taloushallinto käytännönläheisesti. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Koppa. 23.04.2015. Laadullinen tutkimus. [Verkkosivu]. Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 14.03.2019]. Saatavana:
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Kurki, M., Lahtinen, M. & Lindfors, H. 2011. Verkkolasku käyttöön! Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

L 23.9.1994/831. Arkistolaki.

L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki.

L 29.12.2016/1376. Laki kirjanpitolain muuttamisesta.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Sanoma Pro.

Lämsä, A. 2006. Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto tilitoimistossa. [Verkkójulkaisu]. Rauma: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden

- koulutusohjelma, laskentatoimen suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. [Viitattu 18.03.2019]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/1323/Lamsa_Saara.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Palkka.fi. 2018. Yrityskäyttäjän ohjeet. [Verkkosivu]. [Viitattu 25.02.2019]. Saatavana: <https://www.palkka.fi/Ohjeet/Ohje/y/11>
- Pinta Onni. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.03.2019]. Saatavana: <https://www.pintaonni.com>
- Posti. Ei päiväystä. Verkkolasku. [Verkkosivu]. [Viitattu 20.02.2019]. Saatavana: <https://www.posti.fi/yritysasiakkaat/kirjeet-ja-lehdet/kirjeet-kotimaahan/verkkolasku.html>
- Procountor Käytön aloittaminen. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.03.2019]). Saatavana: <https://procountor.finago.com/hc/fi/articles/360000252157-Aloitushje-paakayttajalle#Ohjattukayttoonotto>
- Procountor Taloushallinto. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.03.2019]. Saatavana: <https://finago.com/fi/taloushallinto/sahkoinen/procountor-taloushallinto/ominaisuudet/>
- Rämä, J. 28.09.2016. Sähköisen taloushallinnon käyttöönotto – 5 vinkkiä yrittäjälle. [Verkkajulkaisu]. Talousverkko. [Viitattu 14.03.2019]. Saatavana: <https://www.talousverkko.fi/sahkoisen-taloushallinnon-kayttoonotto/>
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä – Kvalitatiivinen I. Laadullinen tutkimus. [Verkkajulkaisu]. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Viitattu 14.03.2019]. Saatavana: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html
- Salo, I. 2014. Big Data & Pilvipalvelut. Jyväskylä: Docendo Oy.
- Siikavuo, J. 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Suomen Tilintarkastajat. 29.09.2016. Kirjanpitolaki 2016 – Mitä uudistus toi mukanaan? [Verkkosivu]. [Viitattu 18.02.2019]). Saatavana: <https://www.suomentilintarkastajat.fi//talouden-ammattilaisille/kirjanpitolaki-2016-mita-uudistus-toi-mukanaan>
- Taloushallintoliitto. 11.01.2017. Mikro- ja pienyrityksen tilinpäätös – yhtäläisyydet ja erot. [Verkkosivu]. Helsinki: Suomen taloushallintoliitto ry. [Viitattu 18.02.2019]. Saatavana: <https://taloushallintoliitto.fi/ajankohtaista/mikro-ja-pienyrityksen-tilinpaatos-yhtalaisyydet-ja-erot-11012017>

- Tietoakseli. 2015. Digitaalinen taloushallinto yritysten kasvun ja kehittymisen tukena – Tutkimus digitaalisen taloushallinnon nykytilasta ja tulevaisuuden tarpeista pk-yrityksissä. [Verkkosivu]. Jyväskylä: TietoAkseli Oy. [Viitattu 19.02.-11.03.2019]. Saatavana: https://www.tietoakseli.fi/wp-content/uploads/delightful-downloads/2017/12/Raportti_digitaalinen_taloushallinto_01112015.pdf
- Tulli. 2019. Kuka on Intrastat-tietojen ilmoittaja. [Verkkosivu]. [Viitattu 08.03.2019]. Saatavana: <https://tulli.fi/intrastat/kuka-on-intrastat-tietojen-ilmoittaja>
- Varanka, P., Mäkikangas, P., Hyypiä M., Salonen S. & Samppala, A. 2017. Digitalous: opas sähköisen taloushallinnon käyttöönottajille. [Verkkojulkaisu]. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Saatavana: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166128.pdf>
- Verohallinto. 02.01.2018. Veroilmoitus oma-aloitteisista veroista. [Verkkosivu]. [Viitattu 26.02.2019]. Saatavana: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/lomakkeet/kuvaus/veroilmoitus_omaaloitteisista_veroista/
- Visma. Ei päiväystä. Yleisimmät syyt olla siirtymättä verkkolaskutukseen. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.02.2019]. Saatavana: <https://www.visma.fi/tietopankki/artikkelit/yleisimmat-syyt-olla-siirtymatta-verkkolaskutukseen/>
- Yrittäjät 2009. 13.10.2009. Verkkolaskupalvelut 2009. [Verkkosivu]. Helsinki: Suomen yrittäjät. [Viitattu 23.02.-08.03.2019], Saatavana: <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/tutkimukset/muut-tutkimukset/verkkolaskupalvelut-2009-319687>
- Yrittäjät 2014. 02.07.2014. Sähköinen taloushallinto. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.02-09.03.2019]. Saatavana: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/taloushallinto-ja-maksut/taloushallinto/sahkoinen-taloushallinto-317818#>
- Yrityksen Perustaminen. Ei päiväystä. Sähköinen taloushallinto. [Verkkosivu]. [Viitattu 14.03.2019]. Saatavana: <https://yrityksen-perustaminen.net/sahkoinen-taloushallinto/#siirtyminen>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset mikroyrittäjälle

Liite 2. Haastattelukysymykset kirjanpitäjälle

Liite 3. Haastattelukysymykset sähköisen taloushallinto-ohjelmiston järjestelmäyrityksen edustajalle

Haastattelukysymykset mikroyrittäjälle:

1. Taustatiedot
 - a. Nimi, titteli, koulutus

2. Yrityksen lähtötilanne
 - a. Yrityksen nimi, perustamisvuosi
 - b. Työntekijöiden määrä
 - c. Toimiala, kuvaus toiminnasta

3. Miten taloushallinto toteutetaan tällä hetkellä?
 - a. Kuinka usein yrittäjä saa kirjanpitäjältä raportin tuloksen kehittymisestä? Mitä raportteja yrittäjä kirjanpitäjä saa kuukausittain? Onko seurantakausi kuukausi vai esimerkiksi neljännesvuosi?
 - b. Kuinka usein kausiveroilmoitus jätetään?

4. Miten taloushallinto mikroyrityksessänne tullaan toteuttamaan?
 - a. Työnjako yrittäjän ja kirjanpitäjän välillä?
 - b. Saako yrittäjä suoraan järjestelmästä raportin tuloksen kehittymisestä? Mitä raportteja yrittäjä kirjanpitäjältä saa kuukausittain?
 - c. Saako järjestelmästä kausiveroilmoituksen suoraan?

5. Miksi uusi sähköinen taloushallinnon järjestelmä otetaan käyttöön?
 - a. Helppous?
 - b. Monipuolisuus?
 - c. Joustavuus?
 - d. Tehokkuus?
 - e. Kustannus?
 - f. Toisen yrityksen suosittama ohjelmisto?
 - g. Oman tilitoimiston käyttämä ohjelmisto?
 - h. Muu, mikä?

6. Mitkä osa-alueet kyseisestä ohjelmistosta otetaan Pinta Onnilla käyttöön?
 - a. Kirjanpito?
 - b. Myyntilaskujen käsittely?
 - c. Ostolaskujen käsittely?
 - d. Palkanlaskenta?
 - e. Kustannuslaskenta?
 - f. Matkalaskujen käsittely?
 - g. Muu, mikä?

7. Kuinka paljon arviolta käytät yrityksesi taloushallintoon aikaa tällä hetkellä?
Mitä tämä työ pitää sisällään?

8. Mitä uskot uuden sähköisen taloushallintojärjestelmän käyttöönoton vaativan sinulta?

9. Miten työ tulee jakautumaan sinun ja kirjanpitäjän välillä käyttöönotossa?

10. Millaisia haasteita uskot käyttöönotossa olevan?

11. Mitä hyötyjä uskot sähköisen taloushallinnon tuovan yrityksellesi?

12. Saitko paljon apuja ohjelmistotalon asiantuntijoilta? Riittävästi ja sopimuksen mukaista tukea?

13. Millaiseksi koet yhteistyön kirjanpitäjän ja järjestelmän tarjoajien kanssa?

14. Procountorin kehittämistarpeet?

15. Millaisia vinkkejä antaisit tuleville kohtalotovereille?

Haastattelukysymykset kirjanpitäjälle:

1. Taustatiedot
 - a. Nimi, titteli, koulutus
2. Mitä sähköisiä taloushallinnon ohjelmistoja olet työssäsi käyttänyt?
3. Miten kirjanpitäjän työ on muuttunut sähköisen taloushallinnon myötä?
4. Mitä hyviä puolia Procountorissa olet huomannut verrattuna muihin sähköisiin ohjelmistoihin verrattuna?
5. Mitä kehitettäviä ominaisuuksia Procountorissa on?
6. Missä vaiheessa suosittelet sähköiseen taloushallintoon siirtymistä? Tilikauden alussa/lopussa/kesken? Miksi?
7. Millaisia kokemuksia tilitoimistolla on käyttöönottovaiheen riskeistä?
8. Millaista apua tilitoimisto tarjoaa käyttöönotossa?
9. Mikroyrityksen ottaessa sähköistä taloushallinnon ohjelmistoa käyttöön, miten työ jakautuu yrittäjän ja kirjanpitäjän välillä?
 - a. Kuinka työ jakautuu yleisesti?
 - b. Kuinka työ jakautuu Pinta Onnin tapauksessa?
10. Millaisia vinkkejä antaisit mikro- tai pienyrittäjälle, joka siirtyy sähköiseen taloushallintoon ja ottaa uuden ohjelmiston käyttöön?

Haastattelukysymykset sähköisen taloushallinto-ohjelmiston järjestelmäyrityksen edustajalle:

1. Taustatiedot
 - a. Nimi, titteli, koulutus
2. Missä yrityksessä työskentelet?
3. Missä tehtävässä työskentelet?
4. Mitkä ovat sähköisen järjestelmänne (Procountor) hyviä puolia?
5. Oletteko saaneet asiakaspalautteena järjestelmän kehittämiskohteita? Jos olette, mitä palautetta?
6. Mihin suuntaan haluatte järjestelmäänne tulevaisuudessa kehittää?
7. Mihin uuden ohjelmiston käyttöönotossa mikroyrittäjän tulisi erityisesti kiinnittää huomiota?
8. Millaista tukea annatte mikroyrittäjälle ja hänen kirjanpitäjälleen käyttöönottovaiheessa?
9. Mistä mikroyrittäjä tai kirjanpitäjä saa parhaiten apua mahdollisten kysymysten ja ongelmien ratkaisuun liittyen Procountoriin ja sen käyttöön?
10. Vapaa sana sähköisen järjestelmänne käytöstä ja ominaisuuksista?